

TAMPEREEN
AMMATTIKORKEAKOULU

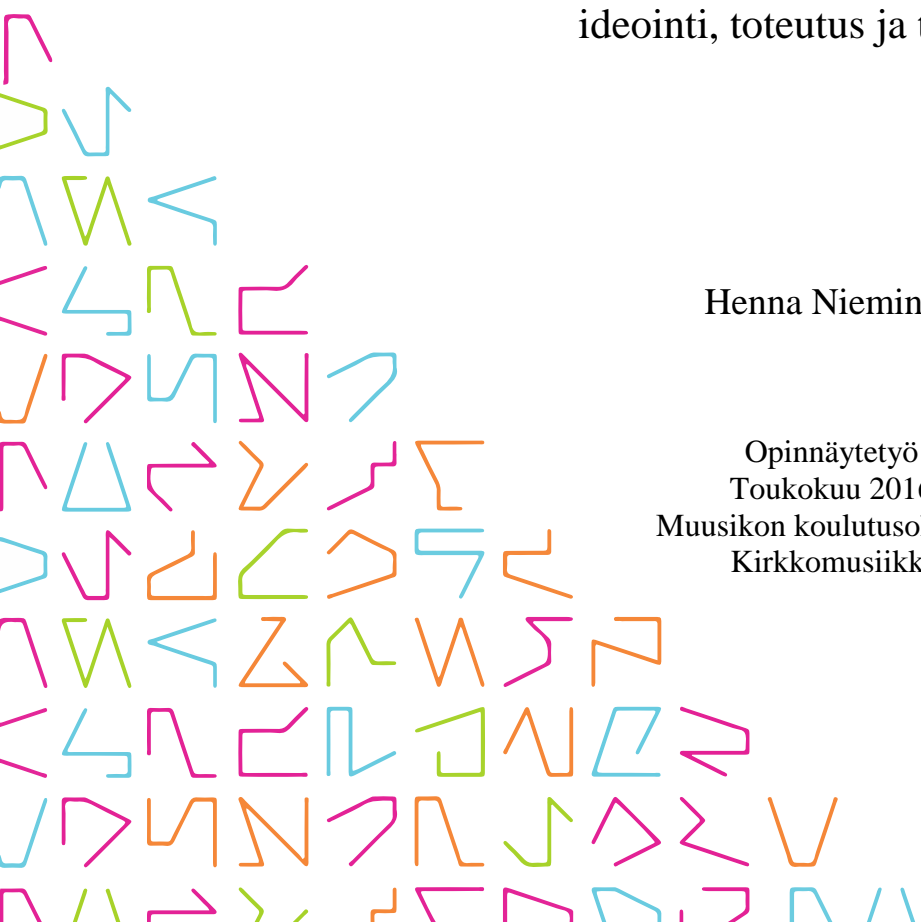
ISÄN ASKELISSA

Ensimmäisen omakustannelevyn

ideointi, toteutus ja työvaiheet

Henna Nieminen

Opinnäytetyö
Toukokuu 2016
Muusikon koulutusohjelma
Kirkkomusiikki

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Muusikon koulutusohjelma
Kirkkomusiikki

NIEMINEN HENNA

Isän askelissa

Ensimmäisen omakustannelevyn ideointi, työvaiheet ja toteutus

Opinnäytetyö 50 sivua, joista liitteitä 2 sivua

Toukokuu 2016

Vuonna 2014 tuotin omakustannelevyn nimeltä ”Isän askelissa”. Levyni genre on gospelia eli hengellistä rytmimusiikkia. Sain apua musiikkien tuottamisessa ja sovituksissa ystävältäni, muusikko Lasse Kortelaiselta, johon viitataan tekstissä useampaan otteeseen. Työssäni käytettävässä me-muodossa tarkoitan minua ja Lassea.

Opinnäytetyössäni tarkastelen äänitteen tekemisen ja tuottamisen vaiheita eli laulujen syntyvaiheista ja sovittamisesta itse äänittämiseen ja levyn viimeistelyyn. Äänitystyötä selvitän studiopäiväkirjan muodossa. Äänitteen tekovaiheiden lisäksi pureudun lyhyesti markkinoinnin kanavoihin.

”Isän askelissa”-äänitteellä toimin useassa eri roolissa: lauluntekijänä, laulajana, muusikkona, sovittajana, tuottajana ja kustantajana. Työni lopussa tarkastelen itseäni näissä eri rooleissa ja selvennän näiden roolien kautta omaa oppimisprosessiani.

Tein myös kahdellekymmenelle gospelmuusikolle kyselyn, johon sain viisi vastausta. Kyselyn aiheena oli nimenomaan ensimmäisen levyn teko. Alkuperäinen ideani oli purkaa kyselyn vastauksia laajemmin, verraten niitä omiin ajatuksiini, mutta koska vastauksia tuli vähän, käytän niitä opinnäytetyöni lähdemateriaalina.

ABSTRACT

Tampere University of Applied Sciences
Music training programme
Church musician

HENNA NIEMINEN

Isän askelissa, In father's footsteps
Making of the first self-published CD

Bachelor's thesis 50 pages, appendices 2 pages
May 2016

In year 2014 I made a self-published CD, Isän askelissa (In father's footsteps). My records genre is gospelmusic. My friend Lasse Kortelainen, to whom I often refer in this text, is another producer of this CD. When I use the word we in the text, I mean Lasse and myself.

In my thesis I examine making and producing a CD. I tell how the songs are constructed and arranged and working in the recording studio, which finally aims at publishing of the CD. I share my own experience about recording process, which I tell in form of studiodiary. Later on I also tell shortly about marketing the CD.

I play different roles in making of the record, which include singer, songwriter, musician, producer and publisher. At the end, I reflect myself in those different roles and I clarify the learning process.

I also made a questionnaire for twenty gospelmusicians, and five of them replied. The main point of the questionnaire is making of the first record. My original idea was to compare answers with my own thoughts. Because there were so few answers, I decided to use them as references.

Key words: the first CD, self-published, recording, gospel, producing

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	SUUNNITTELU	7
3	ESITUOTANTO	Error! Bookmark not defined.
3.1.	Laulut.....	Error! Bookmark not defined.
3.1.1	Sanoitukset.....	Error! Bookmark not defined.
3.1.2	Säveltäminen.....	Error! Bookmark not defined.
3.1.3	Laulujen valinta levyille.....	Error! Bookmark not defined.
3.1.4	Levyn kaari.....	Error! Bookmark not defined.
3.1.5	Levyille tulevien laulujen viimeistelytyö.....	Error! Bookmark not defined.
3.2.	Sovittaminen	Error! Bookmark not defined.
3.2.1	Sovitusten teko levyille tuleviin lauluihin.....	Error! Bookmark not defined.
3.2.2	Laulujen rakenteet.....	Error! Bookmark not defined.
4	STUDIOTYÖSKENTELEY	Error! Bookmark not defined.
4.1.	Yleistä studiotyöskentelystä	Error! Bookmark not defined.
4.1.1	Levytysstudio ja äänittäjä.....	Error! Bookmark not defined.
4.1.2	Valeraitojen tekeminen	Error! Bookmark not defined.
4.1.3	Studioviikon aikatauluttaminen	Error! Bookmark not defined.
4.2.	Studiopäiväkirja	Error! Bookmark not defined.
4.3.	Äänitystyön viimeistely	Error! Bookmark not defined.
4.3.1	Miksaus ja editointi	Error! Bookmark not defined.
4.3.2	Masterointi ja monistus	29
4.4.	Äänitys- ja julkaisuluvat	30
4.4.1	Teosto ry.....	30
4.4.2	Tallennelupa.....	31
4.4.3	Gramex.....	31
4.4.4	ISRC- ja EAN-koodi	32
5	LEVYN KANNET	33
5.1.	Levykotelo	33
5.2.	Äänite-etiketin ja kotelon merkinnät	33
5.3.	Oman levyn kannet	34
6	LEVYN JULKAISU	Error! Bookmark not defined.
6.1.	Markkinointi.....	Error! Bookmark not defined.
6.2.	Julkaisukonsertti	Error! Bookmark not defined.
6.3.	Mitä levytyksen jälkeen?	Error! Bookmark not defined.

7	OMAT ROOLINI LEVYLLÄ	41
7.1.	Säveltäjä-sanoittaja	41
7.2.	Sovittaja	42
7.3.	Artisti	42
7.4.	Studiomuusikko	42
7.5.	Tuottaja	43
7.6.	Kustantaja	43
8	POHDINTA.....	44
	LÄHTEET	Error! Bookmark not defined.
	LIITTEET	Error! Bookmark not defined.

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni on kaksiosainen. Se koostuu tekemästani CD:stä ja tästä kirjallisesta osasta, joka on raportti vuonna 2014 julkaisemastani, ”Isän askelissa”- omakustannelevyn tekovaiheista. Oman levyn tekeminen oli ollut haaveena jo pidemmän aikaa, ja itse tekemiäni lauluja oli kertynyt pino pöytälaatikkoon useamman vuoden ajalta. Laulujani olin esittänyt hengellisissä tilaisuuksissa, joissa olin ollut esiintymässä, ja useampi ihminen oli kysellyt, onko minulla jo jotain äänitettä. Alkuperäinen ajatukseni oli tuottaa muutama laulun demo, jolla voisi hakea ulkopuolista kustantajaa kokonaiseen studiossa työstettävään levyyn myöhemmin. Vuoden 2014 keväällä päädyin tekemään kokonaista levyä, josta samalla kirjoittaisin opinnäytetyöni.

Opinnäytetyössäni käytin lähteinä muun muassa haastatteluja, jotka käytiin sähköpostin välityksellä. Haastatteluun vastasivat Harri Helenius Bass’n Helen -yhtyeestä, Tuomas Ikonen Kruuvista, Tuomas Kekkonen kls. -yhtyeestä, Minna Pyysalo sekä Jaana Pöllänen.

Kun olin alkanut työstää kokonaista levyä, en osannut kuvitellakaan työskentelykaaren pituutta. En ollut tietoinen kaikista äänitystyön vaiheista, saati levyn julkaisuun liittyvistä muodollisuuksista. Mitä on miksaus? Entä masterointi? Entäpä mitä virkaa on Teostolla, Gramexilla ja tallennelupamaksuilla? Pehdyttyäni oman levyni tuottamisprosessin yhteydessä näiden järjestöjen toimintaperiaatteisiin, olen pitänyt paremmin huolta siitä, että aina toisten tekijöiden musiikkia esittäessäni ilmoitan siitä ja maksan musiikin käyttämisestä kiltisti asiaan kuuluvat maksut.

Tulevassa työssäni kirkkomuusikkona tulen käyttämään muiden tekemiä tallenteita ja esittämään jatkuvasti muiden luomaa musiikkia. Opinnäytetyöni kautta olen oppinut uudella tavalla arvostamaan musiikkia, jota kuulen äänitteiltä ja radiosta, kun tiedän, millainen työ niiden takana on.

Työssäni haluan selventää prosessiin kuuluvat työvaiheet ja toivon, että työni voisi toimia oppaana samaan prosessiin lähteille.

2 SUUNNITTELU

”Uutta levyä suunniteltaessa kysyn itseltäni, että miksi sen haluan tehdä. Onko minulla jotain sanottavaa, viesti muille? Onko levyllä tilausta, eli onko levyä kysely tai toivottu? Onko itselläni ”näky” asiaan, vai tekisinkö sen vain ulkoisten paineiden johdosta? Mikä on levyn kohderyhmä? Jos tulen siihen lopputulemaan, että nyt on levyn aika, alkaa työ.”
(Minna Pyysalo 2016)

Levyn funktioon kiinnittivät huomiota myös Jaana Pöllänen (2014) ja Tuomas Kekkonen (2014). Pöllänen (2014) kertoi tehneensä levyn ennen kaikkea kuulijoille, lähinnä niille, jotka kuulevat häntä keikoilla. Pöllänen korostaa, että on halunnut tallenteen kuulostavan kokoonpanon ja lauluvalintojen suhteen samalta kuin esitykset konsertissa. Hänen mukaansa on myös hyvä olla realistisesti levyn budjetin ja aikataulun suhteen. Levyn funktio Kekkosen (2014) mukaan vaikuttaa paljon siihen, minkälaisia vaatimuksia äänitteen sisällölle, laadulle, tuotannolle ja formaatille asetetaan. Kekkonen kertoo, että kls.- bändin ensimmäinen tallenne oli kahden kappaleen demo. Demolla (lyhenne sanasta demonstraatio), tarkoitetaan esittelykappaletta, jolla kuvaillaan tulevaa albumia. Kls.- yhtyeelle oli tärkeämpää oman musiikin tallentaminen ja muille tarjoaminen, kuin kaupallinen toiminta.

Levyn alkuvaiheissa tehdään kustannussuunnitelma. Haetaanko kustantajaa ulkopuoliselta taholta, vai toteutetaanko levy omakustanteena. Budjetti on hyvä suunnitella tarkkaan ja pitää siitä kiinni etenkin omakustanteen ollessa kyseessä. Budjetissa on otettava huomioon monet seikat, kuten äänitysstudion vuokra, äänittäjän, tuottajan ja studiomuusikoiden palkat sekä muut ulkopuolisen ammattiosaamisen aiheuttamat kustannukset. Lisäksi kustannuksia tulee CD-levyn monistamisesta sekä äänitteen kansien graafisesta suunnittelusta ja toteutuksesta. On hyvä huomioida, että jos äänitteellä on tekijänoikeussuojattua musiikkia, tulee äänitteelle lisähintaa tallennelupamaksuista, joista kerron enemmän kohdassa 4.4 Äänitys- ja julkaisuluvat. Kekkonen (2014) huomauttaa, että budjetti tulee ottaa huomioon myös laadullisena realiteettina. Budjetin salliessa voit hankkia ulkopuolista lisäosaamista, kuten esimerkiksi tuottajan ja graafikon. Omakustanteen kasvava budjetti Heleniuksen (2014) mukaan luo myyntipaineita. Kekkosen mukaan valitettavan usein hengellisten levyjen tuotannossa ajatellaan, että sanoma on tärkeintä, eikä

tuotannollisella laadulla ole yhtä suurta merkitystä kuin ns. maallisella puolella. Kekkonen on kuitenkin pistänyt merkille, että kuluttajat kuitenkin vertaavat laatua muuhunkin kuuntelemaansa musiikkiin.

sivu 8

Äänitteen tekeminen on pitkä prosessi, ja pelkkä tekninen osaaminen musiikin parissa soittaen, laulaen tai äänittäen ei riitä. Lopputulos on erikokoisten palasten summa, josta äänitystyö on pieni osa. Tätä prosessia johtaa usein tuottaja, jonka vastuulla on ohjata projektia ja järjestellä kaikki käytännön asiat. Usein tuottaja on myös sovittaja, ellei äänitteellä ole erikseen musiikillista tuottajaa. Hyvä lähtökohta on, jos levyttävällä bändillä tai artistilla on jo käsitys koko projektista ja tuottaja voi toimia tuomarina, joka hyväksyy tai hylkää suorituksia. Hyvä tuottaja tuntee artistien potentiaalin, vahvuudet ja heikkoudet. Tuottajan rooleja ovat tunnelman vapauttaminen ja yksityiskohtaisten ohjeiden antaminen, mutta myös vapauden suominen toisille, eli hänellä on monia rooleja. Hän voi olla kaikkea edellä mainittua, jotain lisää tai vähemmän. Mutta yleisesti tuottajalla on vastuu ja kokonaisnäkemys levystä. Tuottajan tärkeimpiä ominaisuuksia, musiikillisen ymmärtämisen lisäksi, ovat hyvät yhteistyötaidot. Usein levyn tuottaja ja äänittäjä ovat sama henkilö. (Suntola 2000, 37-38)

Kustannussuunnitelman jälkeen on aika miettiä levyn tekemisen aikataulu. Tämän deadline sisällä tehdään levyn sisällön muokkaus, studiotyöskentely ja levyn viimeistely julkaisukuntoon. Aikataulusta on hyvä pitää kiinni alusta asti. (Minna Pyysalo 2016)

Hyvä levy on monipuolinen, kertoo tarinaa ja on persoonallinen. – Ida Elina (2016)

Sellainen (hyvä ensilevy), jonka jokainen biisi on erilainen, mutta eri kriteereillä hyvä. – Harri Helenius (2014)

Hyvä ensilevy ylittää tekijänsä odotukset, sen eteen on pitänyt taiteilla ja nähdä vaivaa. – Tuomas Ikonen (2016)

Hyvä ensimmäinen äänite on sellainen, johon on itse tyytyväinen puoli vuotta tuotantoprosessin jälkeen. – Tuomas Kekkonen (2014)

Ensilevyn tulee kuvailla artistia, esitellä hänet muusikkona ja kertoa eteenpäin hänen tarinaansa. Se toimii myös käyntikorttina mahdollisiin esiintymisiin. – Minna Pyysalo (2016)

Hyvä levy tuo esille esiintyjän omaperäisyyden. – Jaana Pöllänen (2014)

3 ESITUOTANTO

Ikosen (2016) mukaan harrastelijabändien ja ensilevyjen ongelmana on usein valmiin laadukkaan materiaalin puute. Levyille valitettavan usein valitaan ohjelmistosta valmiita lauluja niiden tarkempaa sisällöllistä kaarta miettimättä. Pölläsen (2015) mukaan olisi hyvä arvioida demoja ja varsinkin omia kappaleitaan ulkopuolisilla, jotteivät levyn laulut olisi toinen toistensa toistoa. Pöllänen paljastaa, että jälkeinpäin katsottuna hänen olisi kannattanut laittaa ensimmäiselle levyilleen vain sellaisia kappaleita, jotka olivat hioutuneet keikalla. Nyt ensimmäiselle levyille päätyi aika moni tuore, syventämätön tapaus.

3.1. Laulut

”Hyvässä hengellisessä laulussa pitää olla mullan makua ja taivaan tuoksua”

(Valomerkki: Simojoen haastattelu 2015)

Laulujen takana on usein tarina tai asia, joka halutaan kertoa kuulijalle tai asia mihin halutaan ottaa kantaa. Niin on myös minulla lauluntekijänä. Ensimmäiset oppini laulujen kirjoittamisen maailmaan olen saanut Pekka Simojolta Karkun evankelisen opiston gossellinjalla opiskellessani. Pekka Simojoki on yksi tuotteliaimpia gossellimusiikin tekijöitä Suomessa (Savijoki 2016). Simojoen (2009) mukaan laulujen aiheet kävelevät vastaan kahdella jalalla. Usein laulujen takana on joku ihminen tai ihmisen tarina.

Tapio Rautavaaran esittämänä tutuksi tullut kappale ”Lauluni aiheet” lyriikoista kerrotaan, että laulun aiheita on maailma täynnä. Lyriikoissa kerrotaan, että laulun aiheita voivat olla esimerkiksi luonto ja sen ilmiöt, ihmiset ja ihmissuhteet, tunteet, vuodenaajat ja elämäntilanteet. Laulun on sanoittanut Reino Helismaa ja säveltänyt Toivo Kärki.

Gossellimusikko, kanteletaiteilija Ida Elina (2016) kertoo, että hyvä kappale on hänen mielestään sellainen, jossa on jotain sanottavaa sanoituksessa tai sävellyksessä. Kappale pysäyttää hetkeksi kuuntelemaan. Parasta kappaleessa on, jos sekä melodia että sanat koukuttavat.

3.1.1 Sanoitukset

Lukiessani internetin keskustelupalstoilta (2016) aiheesta ”Millaiset ovat parhaat sanoitukset?”, sain hyvän kokonaiskäsityksen siitä, mitä pidettiin tärkeänä lyriikoissa. Useampi vastaaja oli yhtä mieltä siitä, että sanojen ja sävelten tulee tukea toinen toisiaan. Monet arvostivat myös tekstejä, joissa sanojen takana on tarina. Siteeraan yhtä anonyymiä kirjoittajaa: ”Laulussa täytyy olla sanomaa, eikä pelkkiä täytesanoja.” Lyriikoiden toivottiin koskettavan ja puhuttelevan kuulijaansa. Keskusteluista kävi myös ilmi, että laulun sanoman esittely jollain uudella tavalla oli kiinnostavaa, sillä nykypäivänä kuka tahansa voi tehdä lauluja ja julkaista niitä.

Gospellinjan laulutekokurssilla Simojoki kehotti pohtimaan näitä samoja asioita. Laulussa on hyvä olla yksi teema, jota käsitellään eri näkökulmista ja syvemmin. Simojoen sanat ”Ei tarvitse koko pelastushistoriaa saada mahdutettua yhteen lauluun”, jäi muun muassa yhdeksi hyväksi neuvoksi, jota olen pyrkinyt noudattamaan. (Simojoki 2010)

Teoston haastattelussa (2014) (Eija Hinkkala, Manna ja Eepi Ursin) kysyttiin, millainen on hyvä sanoitus. Vastaukseksi oli tullut, että hyvä sanoitus herättää yksinäänkin tunteita. Hyvä teksti on oivaltava, tarkkaileva ja älykäs. Hyvä laululyriikka on muodoltaan sellainen, että sitä voi säveltää ja teksti lähtee soimaan. Ursinin mukaan hyvässä sanoituksessa pieneen tilaan kiteytyy jotain suurta.

Www.studio55.fi (2012) ”Näin kirjoitat hyvän laulun” tekstissä Miljoonasateen Heikki Salo kertoo, että on hyvä tiedostaa, että on kirjoittamassa laulutekstiä. Hiominen on Salon mukaan olennaista. ”*Kun amatööri päästää tekstin käsistään, ammattilainen vasta aloittaa kirjoittamisen. Teksti kirjoitetaan uudelleen niin monta kertaa, että se toimii.*”

Moni keskustelijoista kannatti kerronnallisia, tarinamaisia lyriikoita, sekä riimien eli loppusointujen käyttöä. Tarkastelen seuraavaksi tätä aihetta enemmän.

Suomalainen kirjailija Jukka Parkkinen (2015.) avaa internetsivuillaan riimien asettelua runoihin. Hänen mukaansa riimiasettelu on vielä tänä päivänä lukijalle runon merkittävin tunnusmerkki. Kun kahden tai useamman säkeen lopputavut sitoutuvat yhteen, niitä

kutsutaan loppusoinnuksi. Esimerkiksi *valo; talo, kaula; naula*. Sanoissa on samanlainen painotus ja niissä on useimmiten yhtä monta tavua.

Puoliriimeiksi taas kutsutaan lausepareja, joissa sanojen viimeiset vokaalit ovat samoja tai sanojen viimeiset kirjaimet ovat osittain samoja. Esimerkiksi *ilo; aurinko, siili; ripsi, käymään; päivää*.

Seuraavien esimerkkien kautta avaan riimiparien jaksotusmahdollisuuksia. Runot ovat omaa käsialaani.

Vaihtoehto 1. Peräkkäisissä säkeissä

Tien laidassa punainen talo (A)

Loistaa sisältä kaunis valo. (A)

Asuu talossa yksinäinen nainen, (B)

Ei kukaan ole hänen kanssaan samanlainen. (B)

Vaihtoehto 2. Soinnutus harvemmin, esimerkiksi joka toisessa säkeessä.

Puiden oksat soittaa, (A)

kesätuulen saapuneen kuulen. (B)

Lämpö auringon kylmyyden voittaa, (A)

niin minä ainakin luulen. (B)

Vaihtoehto 3. Riimit voivat olla niin sanotusti piilotettuina säkeistöihin. Runo voi alkaa ja loppua samalla riimillä (Parkkinen 2015).

Hauki kaislikossa möllöttää, (A)

Nyt on hyvä olla (B)

rantahietikolla. (B)

Ei ole hauella hetken rauhaa, (C)

vene moottori kun kovaa pauhaa. (C)

Lähtee pian vene pois, (D)

Nyt rauhassa hauki olla vois (D)

Hauki se vain töllöttää. (A)

Loppusointujen lisäksi runoissa voi käyttää alkusointuja. Se tarkoittaa, että peräkkäisillä sanoilla on sama alkukirjain. Esimerkiksi kansalliseepoksessamme, Kalevalassa, käytetään alkusointuja. (Parkkinen 2015).

*Lumi lammella loistaa,
pelon pilvet poistaa.*

Tehokeinoina runoissa voi käyttää myös mielikuvia, sekä keksiä sanoille uusia miellelyhtymiä. Hyvä runoilija välttää kuitenkin kaikista kuluneimpia ilmaisuja. (Simojoki 2010.)

Varjot ja pimeys – pelkoon/murheeseen
Aurinko – ilo
Sydän laukkaa – sydän hakkaa nopeasti

*Kaikki sateiset aamut, sieluni haamut, saivat itkemään.
Muistot syksyisen illan, kaiteella sillan, soittavat synkkää säveltään.*

Suomen kielen sanajärjestys on suhteellisen vapaa, joten tämä antaa paljon liikkumavaraa runoilijoille. Runoissa usein jätetään myös proosaan nähden joitain sanoja pois. (Parkkinen 2015.)

Esimerkiksi

”Sisiliskon kalliolla näin, päivää paistatteli aurinkoa päin”

”Näin kalliolla sisiliskon, joka paistatteli päivää päin aurinkoa”

”Kalliolla näin sisiliskon, mikä aurinkoa päin paistatteli päivää”.

Laulun voi toki tehdä läpikirjoitettuun tekstiin, jolloin riimipareja tai fraasipareja ei ole. On kuitenkin hyvä tehdä jommallakummalla tavalla. Jos aloitat laulutekstin riimittömänä, se on hyvä pitää sellaisenaan koko tekstuurin läpi, ellei halua sitten käyttää tehokeinona riimittelyä.

Tekstin kirjoittamisessa usein vaikeinta on työhön ryhtyminen. Hetket tyhjän paperin äärellä voivat olla jopa turhauttavia. Inspiraatiota, jonka avulla kirjoitat tekstin hetkessä valmiiksi, on kuitenkin turha jäädä odottelemaan. Sitä odottava jää odottamisen vangiksi, ja kirjoittamisesta tulee raastavaa. Toisille tekstin kirjoittaminen on luontevaa, toisille haastavampaa, mutta jokainen hyvä kokonaisuus vaatii työtä. Kaikki lähtee useimmiten sisällöllisestä tai muodollisesta ideasta, oivalluksesta tai jostakin havainnollisesta. Sitoudu ideaan, niin kirjoittaminen avautuu. Hyvän runon oletuksena runoilijoiden, kriitikoiden ja asiantuntijoiden mukaan on tuoreus. (Parkko, Runon vapaus 11–13).

3.1.1 Säveltäminen

Latinan kielessä säveltämistä kuvaa sana *compositio*, joka tarkoittaa yhdistelmää, seosta tai muodon antamista. Maailmassa on niin paljon sävelletty musiikkia, että onko säveltäjän edes mahdollista luoda jotain säveltämätöntä? Sanan *compositio* merkitys kuvaa mielestäni säveltämistä erittäin hyvin. Yhdistelemällä opittuja ja kuultuja asioita voi luoda kokonaisuuden sekä kombinaation säveliä ja harmonioita ja luoda kuulokuvan uudesta sävellyksestä (Ojala & Väkevä 2013, 86).

Säveltäminen mielletään toimintana, jossa säveltäjä luo musiikillisen teoksen. Sävellys on siis hanke, jossa lopputuloksena syntyy jollain asteella rajattu soiva tai ylöskirjoitettu lopputulos, joka pystytään myöhemmin jäljittelemään. Laajassa mielessä säveltämistä on mikä tahansa toiminta, jossa tapahtuu mitä tahansa ääneen liittyvää luovaa liikettä. (Ojala & Väkevä 2013, 86.)

Hämmästykseni sain huomata, että internetissä hyvää laulua lähdettiin usein analysoimaan heti lyriikoista ja tunnelmista, ei niinkään sävellyksestä käsin. Itse kuuntelen enemmän musiikkia ja vasta seuraavana kiinnitän huomiota sanoihin. Välillä huomaan laulavani autossa radion mukana laulua, ja vasta tarkkaavaisen kuuntelun jälkeen ymmärrän sanat, joita juuri lauloin. Mikseri.netin keskustelussa pohditaan, että hyvä sävellys on melodia, joka herättää tunteita kuuntelijassa, pistää nauttimaan ja miettimään. Sävellyksessä tulee olla toimiva rakenne, ei epäloogisia siirtymiä tai liikaa toistoa. Hyvän sävellyksen toivottiin sisältävän jotain tuoretta ja olevan sellainen, että melodiaa ei pysty ennalta arvaamaan. Hyvän biisin tulisi jäädä mieleen. Laulua säveltäessä on hyvä tiedostaa, mihin käyttötarkoitukseen musiikkia on tekemässä. Erään ystäväni sanoi: hyvä sävellys arvioidaan siinä, vastaako se käyttötarkoitustaan.

Kahdesta viime luvusta voidaankin päätellä että, hyvä teksti selittää musiikkia ja musiikki selittää tekstiä. Ne kulkevat käsi kädessä, mutta ovat erillisiä. Hyvä teksti toimii yksinään, hyvä musiikki toimii yksinään, mutta yhdessä ne luovat kokonaisuuden ja täydentävät toisiaan.

3.1.2 Laulujen valinta levyille

Levyprosessin alussa kartoitin kokonaisuutta ja ensimmäiseksi lähdin tutkimaan, millaisia lauluja haluaisin levyille. Minulla oli omia lauluja tehtynä parisen kymmentä, ja olin myös kysynyt ystävältäni, joka tekee lauluja, voisinko levyttää hänenkin kappaleitaan. Sain joukon lauluja ystävältäni, mutta jo prosessin alussa päätin luopua näistä hienoista kappaleista, sillä sävellystyylimme on hieman erilainen, ja levyn kokonaisuus olisi saattanut kärsiä. Tästä päädyimmekin Lassen kanssa syventymään omiin kappaleisiini ja miettimään, mitkä niistä päätyisivät levyille. Blogissani kerron, kuinka haastavalta tuntui antaa tekstini julkisiksi, muiden ihmisten nähtäviksi, kuultaviksi, arvosteltaviksi ja muokattaviksi. Halusin kuitenkin kehittyä ja ilmaista itseäni selkeästi kuulijoille. Mikä olisikaan parempaa, kuin saada jonkun toisen palautetta aikaansaannoksistani ja mahdollisesti muokata niitä palautteen jälkeen. Lasse antoi palautetta teksteistäni, jonka jälkeen pohdin, mitä haluan muuttaa.

Kristittyinä muutoksen tiellä ollaan koko ajan, ja sain paljon turvaa rukouksesta. Aloitimme aina työskentelyn rukouksella pyytäen siunausta ja johdatusta. Uskon, että jokaisella on tapansa valmistautua henkisesti tiukan paikan tullen ja minulla se on rukous.

Lauluja valitessamme, meillä oli usein kaksi kriteeriä: onko laulu muokattavissa ja onko se mieleenpainuva. Halusin levyille tulevan lauluja, joita ihmisten on helppo kuunnella ja ymmärtää musiikillisesta ja tekstin kannalta.

Pyysalo (2016) kertoo, että joskus levyltä saattaa jäädä pois oikein onnistunutkin laulu, jos se ei löydä paikkaansa muiden laulujen joukossa. Näin kävi minun levynikin kohdalla. Levyille tulevia lauluja oli alun perin 12, joista kaksi jätin myöhemmin pois. Minulla oli kirjoitettuna aika paljon synkkiä, surullisia ja pohdiskeluvia lauluja. Halusin kuitenkin, että levy olisi kokonaisuudessaan elämänmakuinen, iloinen ja suruinen, mutta kiitollinen!

3.1.3 Levyn kaari

”Levyllä draaman kaari menee samalla tavalla kuin konserteissa: esittely, kehittäminen, nousu, kohokohta ja loppusuvanto. Usealla levyllä on myös loppuyllätys, eräänlainen ”encore” (ylimääräinen) tai piiloraita, jota ei välttämättä kerrota levyn takakannessa. Ensimmäisessä levyssäni se oli 3-vuotiaan tyttäreemme Isä meidän - rukous.” (Jaana Pöllänen 2014)

Helenius (2014) kertoo, että heidän bass’n Helen bändinsä jokaiselle levyille ja keikalle haetaan draaman kaarta. Aluksi jotain iloista ja reipasta, sitten vakavoidutaan ja lopuksi mollivoittoisia, paatoksellisia kappaleita. Kls. - bändin ensimmäiselle levyille oli pyritty sisällyttämään vain parhaat biisit, joita siihen asti oli syntynyt. Laulujärjestyksellä oli pyritty mielenkiintoiseen musiikin ja dynaamiseen kuuntelun kokemukseen. Pyysalo (2016) kertoo, että levyn kaarta miettiessään hän etsii punaisen langan, joka johdattaa kuulijaa läpi levyn sanoitusten, sävellysten ja sovitusten avulla. Hän pyrkii erottamaan liian samanlaiset laulut toisistaan, tai tarkoituksella laittaa ne peräkkäin, jos se vastaa tarkoitusta.

Oman levyni kaari muokkaantui matkan varrella. Levy lähti liikkeelle lauluista mitä olin kirjoittanut matkan varrella valmiiksi. Levyille päätyi kymmenen kappaletta, joista kuusi on täysin omaa käsialaani. Kaksi laulua on sävelletty yhdessä ystäväni kanssa, mutta tekstit on minun kirjoittamiani. Laulun ”Seisahda vähän” olen säveltänyt ystäväni Johanna Lumme - Tammisen runoon. Levyn kappaleet kertovat Jumalan kanssa eletystä elämästä iloineen ja suruineen.

Halusin omistaa levyni kunnianosoituksena isälleni. Maalliselle isälle, joka on jo taivaassa ja Kaikkivaltiaalle Jumalalle, Taivaan Isälle. Olin vuosi ennen levyn tekoa kirjoittanut kappaleen ”Muisto” edesmenneen kanttori-muusikko isäni muistokonserttiin. Laulussa sanotaan *”enemmän tahdon oppia seuraamaan jalanjalkia pitkin, joita jätit meidän kulkemaan”*. Tuosta fraasista ajatus sitten muotoutui. Kuljen isäni askelissa, musiikinopinnoissa ja Taivaan Isä johdattamissa askelissa. Levyn nimeksi tuli ”Isän askelissa”.

Levyn kaarta etsittiin myös sovitusten myötä. Levyn aloitus- ja lopetuslaulun olin jo päättänyt, mutta miten laulut asettuisivat siihen välille? Sain sisaruksiltani apua tässä valinnassa. Kuuntelimme yhdessä valmiit laulut ja mietimme, millaisista tunnelmista toisiin kannattaa mennä. Halusimme tunnelmaan karrikoidun muutoksen levyn puoleen väliin kuvaamaan elämässäkin tapahtuvia yhtäkkisiä muutoksia, joten levyn ”hilpein” (Ylistys) ja ”raskain” (Kivinen tie) laitettiin peräkkäin. Äänestimme myös, mikä on levyn paras laulu. ”Murra muurit” voitti äänestyksen ja siitä tuli levyn kolmas laulu. Loppuun jätin laulun ”Muisto”, sillä se kiteytti levyn. Annan iltalaulun valitsin viimeiseksi lauluksi, olinhan juuri laulanut isäni muistosta. Muistoksi on jäänyt muun muassa tuo kyseinen laulu.

3.1.4 Levylle tulevien laulujen viimeistelytyö

Laulujen valinnan yhteydessä äänitin Zoom- nauhurilla laulut itselleni talteen kuuntelua varten. Omien teosten kuunteleminen osoittautui erittäin hyödylliseksi. Olen tullut siihen tulokseen, että omat korvat ovat usein paras mahdollinen työpari, jos omaa terveen itsetunnon ja ymmärryksen omista taidoistaan ja tavoitteistaan. Demojen kuuntelemisella halusin myös tottua oman ääneni kuuntelemiseen. Nuorempana oman äänen kuuleminen tuntui hirveältä, ja virheistä olin hyvin ankara itselleni. Ystäväni sanat ”jos et itse haluaisi kuulla ja nähdä omaa keikkaasi, miksi kuvittelet, että joku toinenkaan siitä nauttisi”, on auttanut minua eteenpäin.

Demon äänittämisellä oli myös toinen funktio. Halusin kuunteluttaa demoja ystäville, joille lähetin lyriikoitani ja musiikillisia ideoitani ”tarkistukseen”. Näiden palautteiden avulla osasin muokata tekstejäni ja sain myös monille visioilleni positiivista palautetta, jonka avulla lähdin rohkeasti toteuttamaan ideoita valmiiksi asti. Koin hyväksi jakaa tiedostoja Dropboxin kautta. Dropbox on pilvipalvelu, johon voi tallentaa tiedostoja ja jakaa niitä muille internetin kautta.

Laulujen valinnan jälkeen pureuduimme lauluteksteihin. Lähetin tekstejä muutamalle ystävälleni Lassen lisäksi. Otin vastaan palautetta, jonka perusteella muokkasinkin lauluja.

Seuraavaksi annan joitakin esimerkkejä lyriikoiden muutoksista.

”Murra muurit”- kappaleessa alkuperäisessä tekstissä laulettiin: *”ole lähellä, silloin kun on hätä kädellä.”* Itse olin ymmärtänyt tuon tarkoittavan tilannetta, kun jollakin on hätä juuri siinä hetkessä. Ulkopuolisen tahon palautteen johdosta ymmärsin, että puhun kädestä, jolla hätä. Muutin tekstin seuraavasti: *”ole lähellä, saanhan levätä sun kädellä.”*

Simojoki (2010) kertoi laulun tekokurssilla kaksi esimerkkiä omista lauluistaan, jotka ovat sanoiltaan lähteneet elämään omaa elämäänsä. Hänen laulunsa ”Olet vapaa” kertosaakeiston *”Irti päästä, olet vapaa lähtemään, anna suuren tuulen puhaltaa. Irti päästä, olet vapaa elämään, vapaa palvelemaan Jumalaa”* sanoista on tehty Suomen Lähetysseuran kurssikeskuksen rippileireillä koreografia, jossa sanaa ”päästäminen” kuvataan ihmisen pääksi, joka lähtee irti. Myös ”Siunaa kirkkoasi”- laulun sanoista usein pilailaan laulamalla ”siunaa kirkkoasi”. Simojoki painottaakin sanojen tulkittamisrajojen pohtimista ja viestin selvyyttä niin lauluteksteissä kuin laulua fraseeratessa.

Toinen esimerkki on kappaleesta ”Vain Sinä”, jossa on säe *”Koko sydämeni annan, ja taakkani kannan.”* Sain tähän hyvän teologisen näkökulman. Onko tarkoitukseni viestiä, että haluan pitää taakat, eli elämän tuomat kuormat itselläni, vaikka Raamattu kehottaa antamaan ne Herran kannettavaksi? Esimerkiksi Raamatussa Psalmissa 55: 23 kehoitetaan tähän: *”Jätä taakkasi Herran käteen, hän pitää sinusta huolen. Hän ei ikinä salli hurskaan sortua.”* Muutin tekstin *”Koko sydämeni annan ja ristini kannan.”* Kristityt tarkoittavat ristien kantamisella sitä, että ihminen suostuu siihen asemaan, mihin Jumala heitä kutsuu.

Jokaiseen kappaleeseen tein pienempiä tai suurempia muokkauksia. Laulua ”Ylistys” muokkasin eniten. Pidín vain kertosaakeen ja sävelsin sekä sanoitin säkeistöt muuten uudestaan.

Laulu ”Yksi” oli alun perin tempoltaan nopea ja sanoja oli enemmän.

”Jeesus meidät pelastit, portti taivaaseen auki on.

Ristisi juurella armahdit, enää en ole onneton.”

Muutin laulun luonteen hitaammaksi, hidastin tempoa sekä harvensin sanoja.

”Jeesus meidät pelastit, taivas auki on.

Ristillä armahdit, voimasi on suunnaton.”

Muutostyö oli haastavaa, kehittävää, innostavaa, työlästä ja mukavaa. Alkuun pääseminen oli vaikeinta. Halusin kovasti viimeistellä laulujani, mutta kun olin soitellut osaa niistä jo monia vuosia, oli tottumuksista vaikea luopua ja uuden luominen haastavaa. Haasteita loi myös se, että halusin säilyttää riimirakenteen lyriikoissa ja monesti halusin muuttaa vain muutaman sanan, en ajatusta.

3.2. Sovittaminen

”Usein levyille sovituksiin otetaan mukaan enemmän vaihtelua ja mukaan useampia muusikoita kuin live-esityksiin ihan vain jo senkin takia, että levyä jaksaa kuunnella. Tässä pitää olla tarkkana, ettei soviteta musiikkia yli tai liian täyteen. Levyn sisältö tulisi kuitenkin olla toteutettavissa live-esiintymisen hengessä. Jos sisältö ja yhtyeen kokoonpano kuitenkin poikkeaa paljonkin tästä, on siitä hyvä mainita konserteissa, ettei johtaisi kuluttajia harhaan.” (Minna Pyysalo 2016)

Sovittamisella tarkoitetaan valmiin teoksen luovaa muuntelua. Sovittaja lisää valmiiseen teokseen jotain uutta ja omaa. Sovitettaessa pohditaan valmiin kappaleen melodian suhdetta rytmiin, harmoniaan ja vastaääniin. (Lehtovaara 2014, 1.)

Sointuvalinnoilla pyritään tukemaan melodiaa, sen muotorakennetta ja linjaa. Melodian jännitteet ja purkaukset, nousut ja laskut, ilmentyvät parhaiten samanaikaisesti tapahtuvien harmonia liikkeiden kanssa. (Kirkkomäki & Kuosmanen 1983, 84.)

Teosto ry:n mukaan sovittamiseksi ei voi laskea teoksen soitintamista, helpotettujen versioiden laatimista, sävellajin muuttamista, sovitussääljitelmän tekemistä kuulonvaraisesti eikä alkuperäisen muodon vähäisiä muutoksia. Esiintymistilanteessa tulkinnallista panosta ei myöskään lasketa sovituksiksi.

Mitä siis sovittaminen on? Musiikin sovittamisessa sovittaja antaa oman panoksensa teoksen vaatettamiseksi uudelleen, ja uuden asun pitää olla selvästi erilainen alkuperäiseen vaatteeseen verrattuna. Ennen sovittamisen alkua on hyvä kartoittaa lähtökohdat: mitä sovitan, mihin tarkoitukseen, mille kokoonpanolle ja millä tyylillä. Sovitettaessa mietitään musiikin ilmentämisen lisäksi alku- ja loppusoirot, jotka ovat musiikin esipuhe ja loppusanat. Hyvä sovitus tukee kappaleen melodiaa, laulumusiikissa myös lyriikkaa. Hyvä sovitus herättää kappaleen henkiin. Se on kuin musiikin sielu, joka herättää kuulijan

mielenkiinnon ja ilmentää musiikkia uudella tavalla. Sovituksia tehdessä ei kannata puristaa kaikkia ideoita yhteen kappaleeseen, vaan löytää jokaiseen sovitukseen juttu, jota lähtee kehittelemään tai jopa pelkistämään (Lehtovaara 2014, 1).

Sovitettaessa eri instrumenteille on hyvä miettiä soittajien tasoa, ettei tee sovituksista liian vaikeita. Äänialat pitää miettiä tarkkaan sekä etsiä instrumenttien parhaiten soivat alueet. Esimerkiksi huilulle ei kannata kirjoittaa akustisena ensimmäiseen oktaaviin sooloa puhallinorkesterissa, koska se ei yksinkertaisesti kuulu sieltä läpi. Sovitettaessa on myös muistettava materiaalin tyyli ja kuljetettava musiikkia linjassa sen kanssa, jottei lopputuloksesta tule sekava. Sovittaminen on siis kuin hyvä meikki, joka korostaa teoksen parhaita piirteitä ja tekee alkuperäisestä vieläkin parempaa.

3.2.1 Sovitusten teko levyille tuleviin lauluihin

Sovitukset syntyivät käsi kädessä laulujen valitsemisen ja muokkaamisen kanssa. Halusin sovituksillani korostaa kappaleiden tekstejä ja niiden luonnetta. Lauluja valittaessa esittelin valmiita lauluja Lasselle ja soittaessani niitä sain improvisaatioideoita muun muassa alkusoittoihin. Esimerkiksi laulun ”Lupaus” alkusoitto muotoutui tauolla, kun mietin laulun esittelyä Lasselle. Silloin nopeasti improvisoidusta alkusoitosta tulikin tunnelman virittäjä kappaleelle, ja päätin soittaa levyille saman version. Laulun muokausvaiheessa huomasin, että alkusoiton luonne kuvaili laululyriikkaa hyvin, mutta poikkesi sävelmän tunnelmasta paljon. Päädyinkin muuttamaan laulun melodiaa ja Lasse halusi säveltää kappaleeseen instrumentaaliväliosan.

Sovituksien lähtökohtana halusimme korostaa pianon osuutta, sillä sävellykset oli aikoinaan tehty pianolle ja laululle. Myös konsertit tulisin tekemään yksin, laulaen ja soittaen. Halusin, että kappaleiden luonteet pysyisivät konserteissa samoina kuin levyllä. Ainoa levyn laulu, jota en useinkaan soita konserteissani yksin on laulu ”Ylistys”. Levyille saatiin taltioitua mukava meininki, enkä ole vielä keksinyt tapaa tehdä sitä yhtä hyvin yksin pianolla.

Sovituksia miettiessäni kävin läpi instrumentteja, jopa sopisivat kappaleiden luonteisiin. Sovitukseen vaikuttivat myös omat mieltymykseni sekä ystävieni soittamat instrumentit. Budjetti oli rajallinen, ja ystävieni kautta sain studiomuusikot huokealla hinnalla. Halusin bändin, ja siihen ainakin basson, rummut, kitaran ja pianon. Halusin mukaan myös

saksofonin lisäämään tunnelmaa kappaleisiin. Päätin myös, että toinen puhallinsoitin pitäisi saada levyille. Vaihtoehtoja olivat klarinetti ja huilu. Halusin säveltää klarinetille muutamaan kappaleeseen obligaton, eli soittimelle kirjoitetun oman melodian, joka soi laulun yllä. Lasse ehdotti myös sellistiä, ja sellainen löytyikin hänen ystäväpiiristään. Lasse teki sovitukset sellolle. Kappaleita päätettiin värittää myös stemmoilla (laulettu vastaanäni melodialle), joita kehitelimme valeraitoja tehdessämme. (Valeraitojen tekemistä selvitän luvussa 3.1.2) Stemmoja improvisoitiin lisää myös studioviikolla, mihin palaan myöhemmin.

3.2.2Laulujen rakenteet

Laulujen rakenteet valmistuivat kappale kerrallaan. Soitin lauluja läpi, ja kuuntelimme Lassen kanssa kokonaisuutta; jäikö jotain puuttumaan vai oliko jotain kenties liikaa? Suuria muutoksia alkuperäisiin rakenteisiin ei tullut. ”Murra muurit” laajeni instrumentaaliväliosalla, kuten myös ”Lupaus”, johon Lasse halusi säveltää instrumentaaliväliosan. ”Ylistys”- lauluun teimme sävellajinnoston ja välisoiton. ”Kiviseen tiehen” tehtiin harhaloppu. Harhalopulla tarkoitan sitä, että laulan hempeällä tyyllillä kertosaettä ja johdattelen ihmiset ajattelemaan, että kappale jää tähän, mutta kertosaakeeseen noustaankin uudelleen vielä sellon ja rumpujen nostatuksella.

”Jumalan perhe”- lauluun teimme suurimmat muutokset. Laulu oli alun perin kokonaan samassa tempossa. Kappale kertoo kello kymmenen jumalanpalveluksesta ja mietteistä, kun saavutaan kirkkoon ja istutaan penkkiin, katsellaan kynttilöitä ja hiljennytään. Kappaleen tekstuuria halusin korostaa aloittamalla laulun rubatolla. Kuulijan yllätykseksi rummut nostattavat kappaleen tempon nopeammaksi ja koko laulun luonne muuttuu uudeksi. Myöhemmin kyseistä laulua konserteissani soitettaessa tempon nostovaiheessa ihmiset ovat useimmiten alkaneet taputtaa rytmiä mukana, eli tämä muutos on hoitanut tehtävänsä. Laulu päättyi myös levyille aloituslauluksi. Yksi kriteeri oli, että se lähtee ilman alkusoittoa, ja toinen, että siitä tulee hyvä mieli ja se saa kuulijan toivottavasti kuuntelemaan levyä pidemmälle.

4 STUDIOTYÖSKENTELY

”Studioon ei mennä reenaamaan.” (Tuomas Ikonen 2016)

Tässä luvussa käyn teoreettisesti läpi studiotyöskentelyä. Olen kerännyt asioita, jotka on hyvä ottaa huomioon äänitysstudioita valittaessa ja miten levytysstudioon menoon voi valmistautua. Itselleni tärkeimpiä huomioita oli, että pitää harjoitella metronomin kanssa soittamista. Jos olisin ymmärtänyt, olisin myös harjoitellut laulamista kopissa, kuulokkeet korvilla. Tämä osoittautui suurimmaksi haasteekseni äänitystyöskentelyssä.

4.1. Yleistä studiotyöskentelystä

Studiotyöskentelyssä kalustolla on suuri merkitys. Äänilähteen on hyvä olla laadukas, joten laina- ja vuokrasoittimien käyttöä kannattaa tässä vaiheessa pohtia tarkkaan. Myös äänityskalustolla on suuri merkitys, esimerkiksi mikrofoni- ja valinnoilla. (Suntola 2000, 41–42.) Itse päädyin lainaamaan akustisen kitaran ja sähköpianon.

Studion ja äänittäjän valinnassa on tärkeää miettiä äänitteen sisältöä ja tavoitteita. Studioiden mikrofoni- ja valinnoissa voi vaihdella paljonkin. Tilan akustiset lähtökohdat (mm. laadukkaiden akustiikkalevyjen käyttö) voivat toisissa studioissa olla paremmat kuin äänityskalusto (mikrofonit, äänitysohjelma, kaiuttimet jne.) ja päinvastoin.

Olen huomannut, että useissa levyissä äänitys on tapahtunut useammalla studiolla tai studion eri tiloissa. Tässä vaiheessa on hyvä huomioida äänitteelle asetettu aikaraja ja budjetti.

Onnistuneen äänityksen perusedellytys on hyvä mikrofoni. Oikeanlaisen mikrofonin valinta, säätö ja sijoittelu ovat yksi tärkeimpiä asioita studiotyöskentelyssä, tietenkin laadukkaan äänilähteen lisäksi. Hyvät kaiuttimet ovat myös studiotyöskentelyssä tärkeitä, sillä ne luovat kuulokuvan, jolla tarkkaillaan äänitystyön laatua. (Laaksonen 2013, 230.) Jos mahdollista, kannattaa vertailla mikrofoneja ja etsiä kokeilun ja kuuntelun solistin ääntä parhaiten tallentava mikrofoni. etenkin jos kyseessä on laulujen äänittäminen. Mahdollisella uudella levylläni otan tämän ehdottomasti paremmin huomioon kuin tällä kertaa.

Äänitysvaiheessa äänisignaalin reitti kulkee äänilähteestä mikrofoniin ja mikrofonista johtojen kautta äänipöytään (äänikortti- tai miksauspöytä). Sieltä se ohjataan esimerkiksi äänitysohjelmaan ja ohjelmasta takaisin äänipöytään ja kaiuttimiin kuuntelua varten. Signaalireitti äänilähteestä lopullisen äänityksen kuulemiseen on pitkä. On hyvä huomioida, että jokaisen välivaiheen kalusto on riittävän laadukas. (Suntola 2000, 19)

Ääntä voidaan nykypäivänä korjata ja parantaa monin tavoin. Äänilähteeseen voi lisätä kaikua tai jälkikaikua. Näiden kahden kaiun ero on se, että kaiku toistaa juuri sanotun sanan (kaiun määrästä riippuen) ja jälkikaiku lisää ääneen viivettä (esimerkiksi niin kuin kirkossa kaikuu). Äänilähdettä voi muokata, jos esimerkiksi se sihahtaa liikaa. Äänen sointiväriä voi muokata ekvalisaattoreilla (EQ) korostamalla tai vähentämällä äänen taajuuksia ylhäältä, keskeltä tai alhaalta. Äänen viretasoa voi muokata myös huomattavasti. Nykytekniikalla pystytään muokkaamaan esimerkiksi samalla äänenkorkeudella tuotetuista sävelistä mikä tahansa melodia. Kompressorilla taas voidaan pienentää dynaamista vaihtelua, jolloin sen tehollistasoa voidaan kasvattaa. Tämä tehdään äänityksen alkuvaiheessa. Soittaja/laulaja tuottaa äänilähteen huippudynamiikat, suurimmat ja pienimmät. Kompresointikynnyksen avulla säädetään taso, jonka ylitse menevät signaalit vaimennetaan eli kompressoidaan. (Suntola 2000, 21-24, 27-28.)

4.1.1 Levytysstudio ja äänittäjä

Äänittäjällä on studiotyöskentelyssä vastuu äänitteen teknisen laadun onnistumisesta. Äänittäjän tehtäviin voi kuulua myös sisällöllinen vastuu syntyvästä soundimaailmasta. (Granqvist 2013.)

”Äänittäjän työssä, niin kuin monessa muussakin hommassa, mielestäni tärkeintä on ammattitaito. Myös sosiaalisista taidoista on huomattavaa hyötyä, kun ollaan tekemisissä taiteen ja herkkien taiteilijoiden kanssa. Jos tuottajaa ei ole, äänittäjän harteille tulee monesti vastuu äänitystilanteesta siinä mielessä, että hänen pitää myös luoda tilanne ja tunnelma, jossa soittajista tai laulajista saadaan taltioitua paras mahdollinen suoritus. Mielestäni äänittäjän vaikuttaminen äänitettävään on mielenkiintoinen osa-alue äänitysohjelmassa. Hyvin usein äänitystyötä lähestytään vain hyvin teknisestä näkökulmasta. (Sami S. Asp 2016)

Heinäkuussa 2014 lähetin levytysstudioihin tarjouspyyntöjä. Useimpien äänitysstudioiden nettisivuilta näkyvät hinnastot, ja lähetin neljään budjettiini sopivaan studioon vielä tarjouspyynnöt. Alustavan suunnitelman mukaan oli tarkoitus kustantaa pienellä budjetilla kolmen laulun demo, jossa Lasse olisi soittanut rummut, basson, kitaran sekä laulanut stemmat. Minä olisin hoitanut laulujen melodiat ja stemmat sekä pianonsoiton. Kesän aikana olin myös kirjoittanut Facebookiin päivityksen, jossa kyselin, voisiko joku suositella äänitysstudiota. Ystäväni vinkkasikin, että Tampereen seurakuntayhtymällä on studio, jota voisi kysyä levyn äänityspaikaksi. Samoihin aikoihin sain ystävieni kautta myös tietää hyvästä äänittäjästä, Sami Aspista. Otin häneen yhteyttä, ja hän lupautuikin äänittäjäksi. Seurakuntayhtymän Mg-studion osoittautuessa ilmaiseksi ja riittävän laadukkaaksi tavoitteilleni budjetissa oli varaa äänittäjän palkkaamiseen, ja levy päätettiin toteuttaa täysimittaisena.

4.1.2 Valeraitojen tekeminen

Valeraitojen tärkein rooli on toimia harjoitusmateriaalina soittajille sekä olla äänitysstudioissa kuulokkeissa soimassa ja muistuttamassa rakenteesta, kun rummut ja basso äänitetään (Kortelainen 2014). Näitä raitoja kutsutaan myös demoiksi, mutta haluan käyttää sanaa valeraita, ettei niitä sekoiteta markkinoimiseen käytettäviin demoihin.

Kuukausi ennen studioviikkoa äänitimme Lassen kanssa Kangasalan seurakunnan bänditilassa valeraidat levyille. Valeraitojen äänityksiin käytimme GarageBand- ohjelmaa. Valeraitojen tarkoitus on olla demona soittajille, jotka harjoittelevat kotona levytystä varten. Emme pitäneet ollenkaan yhteisharjoituksia levyn soittajien kanssa, vaan kaikki opettelivat omat osuutensa nuoteista ja demojen pohjalta. Valeraidoille Lasse soitti kitarat, bassot ja rummut ja kehitteli laulustemmoja. Minä soitin pianoa ja lauloin soolot. Sellon, klarinetin ja saksofonin osuudet soitin sähköpianolla ja muutin äänen GarageBand- ohjelmalla kuvaamaan soitinta.

Valeraitojen äänittämisvaiheessa laulujen melodioita muokattiin vielä jonkin verran. Olin kirjoittanut tavoitteitani musiikillisesta kokonaisuudesta paperille, ja valeraitojen äänitysvaiheessa ehdimme vielä huomata asioita, jotka eivät kuulostaneet hyvältä yhteen.

Esimerkiksi puhaltimille kirjoitettuja sooloja ja pianonsoittotapaani muutin vielä sen jälkeen, kun kuulin sovitusideat valeraidoilla käytännössä. Valeraitojen äänitystilanteessa muokkasimme myös kappaleiden tempot vielä lopullisiin muotoihin.

Haasteena tässä vaiheessa huomasin omassa soitossani sen, että olin aina tottunut soittamaan yksin. Pianolla hoidin yksin koko bändiä: rummun, basson, harmoniat ja musiikilliset kuljetukset. Nyt kun sykkeen, basson ja kuljetukset (sello, klarinetti ja saksofoni) hoiti joku muu, pianon vastuulle jäi harmonia, joka tehtiin kitaran kanssa puoliksi. Soittoani täytyi minimalisoida, vaikkakin piano oli pääsoittimena. Olin tämän kaiken ottanut jo huomioon harjoitellessani, mutta valeraidoilta pystyi kuulemaan, kuinka soittoni riiteli muiden soittimien kanssa ja täytti äänimaisemaa liikaa. Sain huomata, että vähemmän on enemmän.

Samoin valeraitojen päälle improvisoimme laulustemmoja. Kokeilimme erilaisia ideoita valmiiden valeraitojen päälle, ja yksi loistavimmista oli muuttaa ”Kivinen tie”-kappaleen kertosakeen stemmat tulemaan kaikuna vähän jäljessä, eikä samassa rytmissä soololaulun kanssa.

Valeraidat myös olivat itselleni hyvä treeni studiotyöskentelyä varten. Kuulin lauluni ensimmäistä kertaa suuntaa-antavina kokonaisuuksina ja sain myös hyvän kuvan siitä, miten sain tulkinnallani laulun luonnetta esiin. Valeraitojen jälkeen huomasin myös, mitä voisin vielä hioa ennen varsinaista äänitystyötä. Tämän työvaiheen jälkeen tiesin myös tuottajana enemmän siitä, mihin suuntaan levyn tyyliä haluaisin äänityksissä viedä.

4.1.3 Studioviikon aikatauluttaminen

Klas Granqvistin (2013) mukaan ennen studiotyöskentelyä tulee olla hyvä näkemys siitä, mitä osuuksia äänitetään missäkin vaiheessa. Äänityksissä tuppaa tulemaan kiire, ja kaikki käytettävissä oleva aika on yleensä tarpeen. On siis tärkeää, että etukäteistyö on huolella tehty ja käytännön järjestelyt on hoidettu. Esimerkiksi tarvittavan kaluston hankkiminen, kuljettaminen ja asettaminen paikoilleen on hyvä tehdä mahdollisesti jo ennen äänitysten alkamista.

Alkuperäisen suunnitelman mukaan aikataulu studioviikolla näytti tältä:

Maanantai	Pohjat, eli rummut ja basso
Tiistai	Piano ja solistiset lauluosuudet
Keskiviikko	Saksofoni ja kitarat
Torstai	Taustalaulut ja klarinetti
Perjantai	Viimeistely ja sello

4.2. Studiopäiväkirja

Risto Hemmin on sanonut: ”*Tiukat aikataulut aiheuttavat sen, että vaikka lopputulokseen ollaan sinänsä ihan tyytyväisiä, ei yksityiskohtien hiomiseen tai kokeiluille jää juurikaan aikaa. Joskus tämä saattaa myös edistää negatiivisen rutiinin kehittymistä.*” (Suntola 2000, 38)

Studiopäiväkirja pohjautuu Isän askelissa blogin kirjoituksiin ja omaan henkilökohtaiseen päiväkirjaani. Äänitysohjelma, jota Sami käytti, oli Logic Pro X. Kaikki äänitetty data tallentuu äänitysohjelmaan, jolla pystyy muokkaamaan ja kuuntelemaan äänitettyä materiaalia.

Toteutunut aikataulu:

Maanantai	Pohjat, eli rummut ja basso
Tiistai	Piano ja akustinen kitara
Keskiviikko	Solistiset lauluosuudet ja taustalaulut
Torstai	Laulujen viimeistely, saksofoni ja klarinetti
Perjantai	Akustinen ja sähkökitara, sello

Meillä oli tiivis aikataulu, ja viikon aikana teimme töitä aamusta iltaan, tiistaita lukuun ottamatta. Äänitysjärjestyksen olin päättänyt minä, ja se muuttui vielä studiotilaan tulleen

toisen varauksen ja puhallinsoittajien muuttuneiden aikataulujen vuoksi. Aikataulun muutos vaikutti kitaran ja kahden laulun stemmojen äänittämiseen. Niihin emme keskittyneet niin paljon, kuin aluksi oli tarkoitus.

Ensimmäisenä päivänä, maanantaina, äänitettiin rummut ja basso. Olimme edellisenä iltana käyneet viemässä soittimet äänitysstudiolle ja rakensimme äänittäjän kanssa rumpumikityksen kuntoon, joten aamulla päästiin suoraan äänittämään. Lasse soitti äänitystilassa rumpuja ja basisti soitti samaan aikaan tarkkaamossa (tilassa jossa äänityslaitteet ovat). Nämä äänitykset tehtiin valeraitojen ja klikin (metronomi, joka pitää rumpalin tempoa yllä) päälle.

Seuraavana päivänä, tiistaina, äänitimme pianoraidat Nord Stage- pianolla. Pianon äänityksiin tuli suuri yllätys, aikaa oli vain viisi tuntia. Illalla studio oli käytössä seurakunnan kuoron äänityksille. Tämä aiheutti paineita aikatauluille. Päätimme, ettei lauluja kannattaisi aloittaa, kun mikityksiin menisi paljon aikaa. Loppuaika pianon äänitysten jälkeen käytettäisiin siis akustisen kitaran äänittämiseen. Pianoraidat soitin kolmessa tunnissa koko levyn kappaleisiin. Tässä kohtaa huomasin, kuinka tärkeää oli harjoitella etukäteen. Kahta laulua lukuun ottamatta soitin osuuteni tyydyttävästi suoraan nauhalle, ja päätimme pianoäänitysten jälkeen siirtyä muutamaksi tunniksi vielä akustisen kitaran äänityksiin. Lasse hoiti oman tonttinsa ammattitaidolla.

Keskiviikkoaamuna aloimme rakentaa laulumikitystä. Levyni laulut on äänitetty Neumann TLM 103:lla. Aamusta äänitin levyn kolme ensimmäistä laulua putkeen ja menin tarkkaamoon kuuntelemaan äänitystuloksen. Tässä vaiheessa mielessäni raksutti enemmän kello ja aikataulussa pysyminen kuin laulujen laadun hiominen. Kirjoitin ylös nuotteihin sellaiset virhepaikat, jotka halusin korjata, menin takaisin äänitystilaan ja paikkasin ottoihin fraasin sieltä ja toisen täältä. Ystäväni Elina Vettenranta tuli pyynnöstäni käymään studiolla. Hänellä on kokemusta useamman levyn solistina olemisesta. Elina seurasi työskentelyäni ja kertoi, että hänen levyttäessään lauluja äänitetään useampana päivänä ja samasta laulusta otetaan kymmeniä ottoja ja etsitään erilaisia soundeja ja niitä hiotaan. Tässä vaiheessa kauhistuin, sillä ymmärsin, että soololaulun pitäisi olla huolitellumpaa. Aloin pohtia, tehtäisiinkö kaikki laulut uudestaan pidemmällä aikataululla ja ulkopuolisen tuottajan kanssa. Sain äänittäjältä budjetin, mitä maksaisi tehdä laulut toisella studiolla, jossa on paremmat tilat ja mikrofonivarustuksessa olisi mahdollista etsiä mikkiä, joka toimisi paremmin ääneni kanssa. Tämä muutos ei

valitettavasti mahtunut budjettiini. Päätimme toteuttaa laulut loppuun asti samalla metodilla, kuin aamupäivällä ja sen suurempia korjauksia tekemättä. Näin aamupäivän työ ei valuisi hukkaan ja levyille tulisivat kaikki raidat samanlaatuisina. Levyni soololaulut äänitettiin yhtä laulua lukuun ottamatta keskiviikkona noin viidessä tunnissa. Keskiviikkoiltana pidimme puhallinsoittajien kanssa yhteiset harjoitukset, ja Lasse jäi studiolla laulamaan stemmoja.

Torstai-iltana äänitin laulun ”Yksi” loppuun. Olin edellisenä iltana miettinyt, että lukisin klarinettisoolon päälle psalmin ja improvisoisin laulustemmat. Tätä ideaa kokeilimme aamusta. Ideani toimi hyvin, ja hetki, kun luin psalmin nauhalle, oli yksi studioviikon kohokohtia. Päivällä äänitettiin stemmoja nauhalle. Kahdesta laulusta päätin jättää valmiiksi mietityt stemmat kokonaan pois, koska niiden äänittämiseen ei riittänyt aikaa. Torstai-iltana puhallinsoittajat saapuivat studiolla ja soittivat omat osuutensa nauhalle ammattimaisesti.

Perjantai-iltana pyhitettiin sellistin tulon asti kitaroiden äänitykseen. Kitaroiden tehtävä oli täydentää harmoniaa ja toimia vuoropuheluna pianon kanssa. Illalla sellisti saapui studiolla ja soitti ammattitaidolla osuutensa nauhalle, ja äänitysviikko oli sen jälkeen paketissa. Äänittäjä hoiti äänitysten editoinnin ja miksauksen, ja sovimme hänen työnsä deadlinesta. Tähän aikarajaan vaikuttivat seuraavat seikat: levypainon ilmoittama kahden viikon monistusaika, yhden työpäivän mittainen masterointi sekä oma toiveeni saada levy myyntiin ennen joulua. Olin saanut jo paljon kyselyitä levyn valmistumisajankohdasta, sillä moni halusi ostaa levyn vielä joululahjaksi. Äänittäjän kanssa olimme yhteydessä sähköpostin, puhelimen ja Dropboxin välityksellä.

Äänitysviikosta olen erityisen tyytyväinen kahden laulun suhteen. Laulun ”Yksi” väliosaan (psalmin lukeminen) taltioitui aito tunne, helpotus, ilo ja rauha eli kaikki se, mitä laulua tehdessä halusin ilmaista. Uskallettuani päästää orjallisesta harjoitusmateriaalin uudelleen äänittämisestä irti ja päästää musiikin luovan tekemisen valloilleen, saimme tästä laulusta paljon paremman, kuin mitä se oli valeraidoilla tai edes omassa päässäni. Myös kappaleen ”Murra muurit” stemmoissa uskalsin irrottautua suunnitelmasta ja improvisoida stemmat. Nämä kaksi kohtaa ovat mielestäni levyn parhaita paloja. Huomasin, että improvisoinnilla ja luovalla toteutuksella, ilman aikataulun jatkuvaa kyttäystä, tavoitettiin jotain paljon suurempaa. Saavutettiin se, mikä musiikissa mielestäni on tärkeintä:

musiikki hengittää ja liikkuu sulavasti, musiikki onnistuu välittämään tunteen ja se virtaa vaivattomasti eteenpäin.

4.3. Äänitystyön viimeistely

Studioviikon jälkeen on aika viimeistellä äänite julkaisukuntoon. Äänitemateriaalista tuotetaan kokonaisuus, joka lähetetään monistettavaksi. Viimeistään tässä vaiheessa myytävästä äänitteestä tulee tehdä virallinen ja hoitaa äänitys- ja julkaisuluvat kuntoon.

4.3.1 Miksaus ja editointi

Kun kaikki äänitykset on tehty, alkaa kappaleen yhteen punominen eli miksaus. Miksausvaiheessa kootaan musiikin tilkkutäkki. Jokaista palasta, eli soitin kerrallaan äänitettyä äänisignaalia muokataan kokonaisuuteen sopivaksi. Miksauksessa musiikista tuodaan oleellinen esille. Kappaleesta etsitään punainen lanka, joka voi olla rytmi tai syke, tai jokin tietty soitin. Laulumusiikissa se on tietenkin laulu ja teksti. Sen pohjalta ruvetaan rakentamaan äänikuvaa ja soittimien keskinäistä balanssia. (Suntola 2000, 64-65)

Pop-musiikissa ajatellaan usein keskeisiä olevan laulun, bassokitaran, bassorummun ja virvelin. Tämän rungon päälle lisätään muita elementtejä, kuten kitarat, taustalaulut jne.

Editoinnissa kappaleet laitetaan oikeaan järjestykseen, sekä yhdistellään valitut ja miksatut otot yhtenäiseksi raidaksi. (Suntola 2000, 69)

4.3.2 Masterointi ja monistus

Masteroinnissa levy saa loppusilauksensa. Tässä vaiheessa ei oleellisia korjauksia enää voida tehdä. Ylä- ja alataajuuksia voidaan vielä muokata, tai koko miksaus voidaan kompressoida. Näin varmistetaan, että todellisuudessa äänenpaine ei lisäännä, vaikka nauhalta aistimme, että soundi ja tunnelma muuttuvat. Samoin kaikista hiljaisimmat kohdat nostetaan samalle voimakkuudelle, mutta tunnelman herkkyyks on aistittavissa. Masterointivaiheessa myös määritellään, kuinka monta sekuntia kappaleiden väleihin

tulee aikaa ja tarkistetaan, että jokainen raidat kuuluvat yhtä lujaa toisiinsa nähden. Kappaleisiin voidaan myös lisätä fade in (sisään tulevan äänen vähittäinen nostaminen) tai fade out (äänen hiljentäminen asteittain). (Suntola 2000, 69)

Kun masterointi on valmis, toimitetaan master-levy painoon, josta valmis levy saapuu kaupallisessa ulkomuodossa. Painofirmassa tapahtuu CD-puristus, sekä levyyn ja levykoteloon etu- ja takakansiin tuleva painatustyö. Puristaminen monistamoissa tapahtuu siten, että master-levystä valmistetaan lasimasteri (puristusmuotti), jonka avulla puristetaan muovinen levy, joka metalloidaan ja lakataan. Tämän jälkeen levyn pintaan tehdään painotyö. (Bsm Studio 2015.)

Levyyni painatus tapahtui Bsm- studiolla Kangasalla. Levy tuli ulos painosta 17.12. Olin ottanut vastaan ennakkotilauksia, jotka postitin samana iltana. Kotisivuni valmistuivat 22.12. Sinne avattiin levykauppa.

4.4. Äänitys- ja julkaisuluvat

Äänitys- ja julkaisulupien myötä tallenteesta tulee virallinen ja myyntikelpoinen. Lupakaavakkeet löytyvät internetistä. Kun on kerran täyttänyt lupakaavakkeet ja luonut äänitteelle tunnisteen, on tämä materiaali hyvä arkistoida myös itselleen, jotta uutta levyä tehdessä ei tarvitse tietojen keruuta aloittaa aivan alusta (Pöllänen 2014).

4.4.1 Teosto ry

Teosto ry:n tavoitteena on edustaa suomalaisia musiikintekijöitä (säveltäjiä, sanoittajia, sovittajia ja musiikinkustantajia) niin, että Suomessa olisi hyvät edellytykset työskennellä luovalla alalla. Teoston toimintaperiaate on tilittää musiikin käytöstä kerätyt korvaukset sen asiakkaina oleville tekijöille ja kustantajille. (Teosto 2016.)

Teosto on musiikintekijöiden edunvalvoja. Teostoon rekisteröityneet asiakkaat turvaavat kappaleensa isyysoikeudet. Käytännössä Teostoon liittyneet asiakkaat ilmoittavat kappaleiden nimet, tekijät ja kestot. Konserttijärjestäjät ilmoittavat konsertissa esitetyt kappaleet Teostolle, maksavat maksut, ja Teosto maksaa elävän musiikin esittämisestä

korvaukset asiakkailleen. Teosto huolehtii myös siitä, että ilman teoksen haltijoiden lupaa ei pysty julkaisemaan äänitteitä. (Teosto 2016)

4.4.2 Tallennelupa

Teoston yhteydessä toimii myös Nordisk Coprighty Bureu (NCB) joka hallinnoi teosten tallentamisoikeuksia. Muiden kuin oman tuotannon levyttämisessä tuottajan on tehtävä tallennelupahakemus, jossa hän ilmoittaa tallennettavien teosten nimet, oikeuden omistajat sekä äänitteen valmistusmäärät. (ncb.dk 2016.)

Tallennelupaa haetaan Teosto/NCB:n verkkopalvelusta. Tallennelupa haetaan kerralla kaikkiin raitoihin, jotka sisältävät Teoston alaista musiikkia. Tallennelupa haetaan viimeistään silloin, kun valmis master-levy on toimitettu monistettavaksi ja lupa tulee olla, vaikka äänitteellä julkaistaisiin vain omaa musiikkia. Hakemukseen merkitään äänitemonistamo, ja vasta kun tallennelupa on myönnetty ja maksettu, pystyy monistamo luovuttamaan valmiit levyt. Lisäpainoksista tulee myös ilmoittaa NCB:lle. (ncb.dk 2016.)

4.4.3 Gramex

Gramex- maksuja maksetaan äänitemusiikin kuuntelemisesta julkisissa tapahtumissa tai ansiotoiminnan piiriin lukeutuvien yritysten toiminnassa ja tiloissa, esimerkiksi kaupoissa. Maksua ei tarvitse maksaa, kun on kyseessä yksityinen tilaisuus, kuten syntymäpäivät. Gramex korvaus peritään kaikesta äänitteen kautta kuunnelluista kappaleista, myös radion ja TV:n päällä pitämisestä. (Gramex 2016.)

Levyn teko vaiheessa Gramex-maksuja ei peritä. Äänitteen tuottajalla on kuitenkin velvollisuus ilmoittaa Gramexille levyllä esiintyvien muusikoiden tiedot. Jos levyn muusikot kuuluvat Gramexin piiriin saavat he Gramexille maksettujen maksujen kautta osuutensa. (Gramex 2016.)

4.4.4 ISRC- ja EAN-koodi

ISRC-koodi (international standard recording code) määrittelee digitaalisesti äänitteen. Tuottaja antaa jokaiselle äänitteen raidalle oman 12-merkkisen tunnistuskoodinsa. Jokainen koodi on yksilöllinen, eikä samaa koodia saa antaa kahdesti. Koodia tarvitaan aina äänitteen kaupallista levitystä ja tunnistamista varten. Jokaiselle raidalle annetaan oma koodi. (ncb.dk 2016.)

EAN-koodi (European Article Numbering) on viivakoodi, jolla levy tunnustetaan. Tämä on välttämätön levyn kaupallisessa jakelussa. (ncb.dk 2016.)

5 LEVYN KANNET

Hyvä kansikuva on aina plussaa, vaikkei pelastakaan huonoa musiikkia. Itsellänikin on bändipaitoja, vaan koska ne ovat hienoja. (Ikonen 2016)

Kansi ei saa harhauttaa, vaan viedä musiikin ja sisällön tunnelmaan. (Pyysalo 2016)

Visuaalisuus tuo kuuntelukokemukseen omat konnotaationsa ja liittää musiikin osaksi suurempaa levykansitaiteen diskurssia, eli mielikuvia sisällöstä ja esiintyjästä. Levyn kansi on myös merkittävä markkinointiväline. (Kekkonen 2014)

5.1. Levykotelo

Levykotelo suunniteltaessa mietitään levyn ulkonäköä. Millainen kansi levyille koteloon tulee, entäpä label (CD-levyn pintaan tuleva kuva)? Pyysalon (2016) mukaan levyn ulkonäköä miettiessä on hyvä kääntyä ammattilaisen puoleen. Levykoteloita on saatavilla useita erilaisia. Jewel case kotelo eli niin sanotusti tavallinen muovinen cd-kotelo, Digipac eli kartonkinen cd-kotelo, jossa muovinen cd-levyn pidike, kartonkitaskuja ja muovitaskuja (bsm.fi). Kansilehtiä on tarjolla yhdestä sivusta moniin kymmeneen. Pöllänen (2014) vinkkaa hyvän huomion, että etukannessa on hyvä olla vähintään nelisivuinen kansilehti, sillä yksisivuinen lipuke ei pysy paikoillaan. Levyjen kansilehdet ovat kaikki hyvin erilaisia. Osaan levyjen kansilehdistä oli painettu muun muassa laulujen sanat, levyntekijöiden tervehdykset kuulijoille ja useampi sivu kuvia. Osassa levyn kansissa on vain välttämättömät tiedot, joista kerron seuraavassa luvussa. (Bsm Studio 2015)

5.2. Äänite-etiketin ja kotelon merkinnät

Etikettiin tulee laittaa äänitteen nimi, raitatiedot (nimi, sanoittaja, säveltäjä, mahdollisen käännöstekstin tekijä sekä sovittaja ja kesto), kustantajaoikeuksien pidätysmerkintä sekä äänitteellä esiintyvät artistit, muusikot. Äänitteen etikettiin on myös merkittävä kaikki muut prosessiin osallistuneet, kuten äänittäjä, masteroija, valokuvaaja, grafiikan suunnittelija sekä levyn painopaikka ja julkaisuvuosi. (Kaira 2011, 14-15.)

Jos äänitteellä on Teostoon kuuluvien asiakkaiden musiikkia, on Teoston logo laitettava näkyviin. Tuottaja antaa äänitteelle myös tunnuksen, eli levykoodin, jonka avulla äänite rekisteröidään NCB:lle. Jos raidoilla on ISRC-koodit, on ne laitettava laulujen raitatietoihin. (Äänitteen tuottajan opas 2011, 14.)

Kansainvälisesti hyväksyttyä ©-merkkiä käytetään osoittamaan tallennetun musiikin tekijänoikeuksien haltijaa.

(P) Producer = tuottaja

Levyn labelin merkinnät. (Äänitteen tuottajan opas 2011, 14.)

5.3. Oman levyni kannet

Levyn ulkonäköä aloin suunnitella kesällä. Olin ottanut yhteyttä ystävääni Riina Niemiseen ja tiedustellut hänen mahdollisuuksistaan toteuttaa levyni kansikuvan grafiikka. Hän kehotti minua tutustumaan valmiisiin levyihin ja ottamaan niistä ideoita ja löytämään sitä kautta oma mieltymykseni. Tutustuin kotoani löytyviin CD-levyihin.

Omassa prosessissani olin kesäkuun aikana pyytänyt ystävääni Matti Rusamaa ottamaan kuvia Karkun evankelisella opistolla levyn kanteen ja kotisivuille. Lassen kanssa matkustimmekin elokuussa opistolle. Halusin Lassen mukaan kuviin, sillä hän oli suurena tukena ja apuna levyn teossa. Matti oli pyytänyt, että mieltäisin valmiiksi, millaisia kuvia halusin levyllä tulevan.

Halusin ottaa mukaan kuvia, joissa soitan yksin sekä sellaisia, joissa soitamme Lassen kanssa yhdessä. Halusin meistä molemmista omat kasvokuvat sekä yhteiskuvia Lassen kanssa, jotka laittaisin levyn kansilehteen omien tervehdysviestien viereen. Tällaiset tekstit olivat nimittäin jääneet itselleni mieleen, kun katselin kotoani löytyviä kansilehtiä. Levy sai heti uuden kuuntelupohjan ”tutustuessani” levyn artisteihin, kun nämä olivat kirjoittaneet levyn kuulijoille saatesanat. Päädyimme kuitenkin siihen, että koulukuvatyyppiset kasvokuvat eivät sopineet levyn luonteeseen. Niitä ei koskaan käytetty, vaan tervehdykset on kirjoitettu yhteiskuvien viereen.

Levyn nimen, ”Isän askelissa”, olin päättänyt kesän aikana. Halusin jotenkin nämä askeleet kuviin, ja ne kuvat otettiin opiston rantahietikolla. Ne askeleet tulivat lopulta levyn etikettikuvaan.

Levyn kansikuvaa otettaessa, kokeilimme monenlaista. Lopuksi päädyimme kuvaan, joka otettiin heti alkulämmittelyksi. Matti pyysi minua laulamaan ja soittamaan flyygelillä niin että hän voisi tarkistaa kuvakulmia ja valotusta. Monen sadan kuvan joukosta yksi erottui; se oli aito ja siitä välittyi tunne. Muistan, että lauloin isälleni omistettua laulua ”Kerran kanssasi laulaa saan, yhtyä lauluun kauneimpaan. Taivaassa kerran kohdataan, siellä juhliitaan.” Laulun tunnelma välittyi kuvasta, joten päädyimme valitsemaan sen kansilehteen.

6 LEVYN JULKAISU

Kanteletaiteilijatar Ida Elinan (2016) mukaan levynteon hausimpia ja haastavimpia osia on julkaisu. Jotta mahdollisimman moni löytäisi levyn ja se päätyisi kuluttajille kuuntelemaan, tarvitsisi uusi levy kaupalliseen levitykseen mennessään hyvän markkinoinnin. Tässä vaiheessa voi olla hyvä turvautua promoottorien palveluihin, ellei takana ole jo suurempaa levy-yhtiötä. Toinen julkaisun jälkeen tapahtuva oleellinen asia on keikkailu, eli meno maailmalle levyn kanssa.

6.1. Markkinointi

Sosiaalinen media on tänä päivänä erittäin tärkeä väline artistien promootiossa. Teoston mukaan Pohjoismaissa joka toinen on kokeillut jo streaming- palveluita, joissa voi jakaa omaa musiikkiaan muiden kuultavaksi internetissä (Sirppiniemi 2014). Artistin on oltava siellä, missä kulutus päätökset tehdään. Keikkojen, sekä radio- ja levykauppojen rinnalle on noussut jatkuva sosiaalisen median presenssi eli läsnäolo. Jo pelkästään somepäivitys voi ylittää uutiskynnyksen, jolla ansaitaan näkyvyyttä myös perinteisissä medioissa. Pääkanaviksi lueteltiin Youtube, Instragram, Facebook ja Spotify. On hyvä kuitenkin muistaa kuulijakunta, joka ei ole näiden lähteiden käyttäjiä, esimerkiksi vanhempi väestö. Itsensä esillä pitäminen sosiaalisessa mediassa ja fanien lähettyvillä on tärkeää uran kehittymisen kannalta. Uniikin mukaan fanien yhteiskuvia Instragramissa pidetään usein itse keikkoja tärkeämpänä. On tärkeää miettiä, miten haluaa ylläpitää henkilökohtaista brändiään ja minkä kanavien kautta haluaa olla esillä. Mahdollisuuksia on niin monia, ettei kaikkialla ehdi olemaan. On tärkeää tuntea faninsa ja olla siellä missä fanitkin ovat. (Määttänen 2014.) Hyvä esimerkki on kielinainen Sara Forsberg alias Smokahontas, joka YouTube- videollaan ylsi yön aikana miljoonien katsojien tietoisuuteen.

RytmiManuaali.fi (2016) mukaan artistin on ymmärrettävä missä ovat hänen musiikkinsa markkinat ja millaiselle yleisölle musiikkia tarjotaan. Artistin musiikin myyntiin liittyy olennaisesti artistin välittämä kuva itsestään sekä markkinoinnin ja promootiotyön onnistuminen. Sisältöä ja tarinaa on tuotettava ja uudistettava jatkuvasti. Lisämateriaalin jakaminen itsestään esimerkiksi nettivideoilla tuo artistin lähemmäs kuulijoitaan. Vaikka kuinka julkaisisi videoita tai päivityksiä sosiaalisessa mediassa, ne eivät välttämättä nouse lentoon. Usein sisältö on ratkaiseva, sillä hyvän sisällön siivittäjä

YouTube- video voi saada yhden jaon myötä myös toisen, kolmannen, neljännen jne. Kuka sitten määrittelee, mikä on hyvää sisältöä? Kuluttaja.

Jos levyysi on omakustanne, voit sitä lähettää eteenpäin mahdollisille jakelijoille, tai uutta levyä suunnitellessasi voit omakustannelevyn perusteella hakea kustantajaa seuraavalle levyillesi. Gospellinja-aikaisilta muistiinpanoistani (2010) luen Jiffel- studion äänittäjän sanoja: ”demoja tulee satoja, kaikkia ei valitettavasti ehdi kuunnella. Liitteenä olevat demot myös tukkivat sähköposteja. Kannattaa lähettää niitä jonkun muun palvelimen kautta kuunneltavaksi, esimerkiksi YouTube-linkkinä tai Dropboxissa. Perinteinen posti on myös hyvä, sillä sitä ei nykypäivänä tule niin paljon kuin postia internetissä. Omaperäisyys palkitaan. Eräät olivat lähettäneet levyn kaiverrettuna puunrunkoon. Bändin nimi oli ”Puunhakkaajat”, joten demolevyn lähettämisestä välittyi ainakin bändin nimi. Levy tuli kuulemma kuunneltua, jatkoa ei paljastettu. Samaa puoltaa myös voice.fi:n juttu (Räsänen, 2013) Sannista, jossa levy-yhtiön ammattilainen muistelee, ettei ollut kymmenen vuoden uransa aikana nähnyt niin täydellistä promokittiä kuin Sanni oli heille lähettänyt. Hyvin kirjoitettu bio, loistavat valokuvat ja valmiit biisit.

Levyn myötä tein itselleni Facebook- sivut, joihin päivitin levyn teosta kuvia ja mainostin tulevaa levyä sekä keikkoja. Facebookin kautta löytyvät myös yhteystietoni, kuvia sekä päivityksiä keikoistani ja tekemisistäni. Perustin myös kotisivut, jonka kautta levyä pystyy tilaamaan, ja jossa pidän blogia kuulumisista sekä keikkakalenteria.

Pääasiassa hengellistä musiikkia soitetaan kahdella radiokanavalla, Radio Deissä sekä nettiradio Patmoksessa. Tv7 ja Alfa TV ovat kristillisiä netti-TV-kanavia. Hengellisiä lehtiä ovat mm. Askel, Kotimaa, Sanansaattaja, Uusitie ja nuorille suunnattu lehti Nuotta. Näistä kanavista lähestyin radiokanavia sekä molempia netti-TV:itä. Lähetin kanavien tuottajille esitteen itsestäni sekä levyni. Esitteeni koetin pitää yksinkertaisena ja lyhyenä, huomiota herättävänä ja punaisella kirjukuorella varustettuna.

6.2. Julkaisukonsertti

”Esityksessä pitää olla sisältöä, oli se sitten tieto-, taito- tai tunnepohjaista” –Henkka Hyppönen

Henkka Hyppönen antaa kirjassaan ”Kuinka SE tehdään esiintyjänä” näkökulmia esiintyjänä olemiseen ja neuvoja puhetaitojen kehittämiseen. Hänen mukaansa aitous ja rehellisyys ovat taitavan esiintyjän tunnusmerkkejä. Lavalla täytyy olla totta itselleen ja yleisölle. Hyppösen mukaan on hyvä suodattaa sitä, mitä yleisölle halua välittää. Hyvä suodatin on pohtia itsekseen, onko todella sitä mieltä, mitä aikoo sanoa, tunteeko juuri niin kuin esittää tuntevansa. Esiintyjän haasteena on suunnitella esitettävä asiansa niin, että viesti tulee ilmaistua vastaanotettavalla ja yleisölle henkilökohtaisella tasolla. Hyppönen rohkaisee esiintyjää olemaan oma itsensä ja luottamaan visioonsa. (Hyppönen 2005, 37-147.)

Esiintyjän on tärkeää kehittää äänenkäyttöään niin, että puheesta saa selvää. Puhenopeudella, artikulaation selkeydellä ja äänen kuuluvuudella on suuri merkitys sille, kuinka yleisö jaksaa kuunnella esiintyjää. Tauotuksella, tärkeiden asioiden painottamisella ja äänensävyjen rikkaalla käytöllä on positiivinen vaikutus kuulijaan. Myös kehonkielellä on suuri merkitys joko positiivisessa tai negatiivisessa mielessä. Pahimmillaan kehonkielestä aistii kuulijalle, ettet halua olla esillä, ja yleisössä tunnetaan myötähäpeää. Näitä asioita kannattaa harjoitella esimerkiksi äänittämällä omaa puhettaan ja analysoimalla sitä jälkeensä. (Kehitä esiintymistaitoja, Yrityskirjat, Auvo Marckwort- Selene Marckwort s.79.-85)

Levyn mennessä painoon aloin miettiä, että haluan tehdä myös konsertteja ja tarjota musiikkiani yleisölle kuultavaksi. Lähdin kartoittamaan mahdollisia konserttipaikkoja ja otin yhteyttä seurakuntiin, jossa minulla oli tuttuja töissä. Levyn julkaisun yhteydessä pidin heti keväällä viisi konserttia. Myöhemmin konsertteja on ollut enemmän. Ensimmäisen konsertin järjestin kotikirkossani Lapinjärvellä.

Valmistautuessani pohdin kuulemiani konsertteja ja niiden rakenteita. Mietin, että haluanko lähteä linjalle, jossa annan musiikin puhua enkä itse puhu lainkaan, vai jutustelenko laulujeni välissä. Hengellisellä puolella jälkimmäinen on käytetympi vaihtoehto, ja seurakunnassa odotetaan todistuksia siitä, miten Jumala on vaikuttanut ihmisissä. Olen ollut mukana useilla leireillä ja päivillä, joista saasujen palautteiden mukaan nämä henkilökohtaiset tarinat ovat jääneet ihmisten mieliin ja koskettaneet kaikista eniten. Itse myös henkilökohtaisesti pidän siitä, että artisti spiiikkaa laulujen välissä. Juonto eli spiiikki on tavallisesti tiivistetty siirtymärepliikki. Sen sisältö auttaa kuulijaa asennoitumaan tulossa olevaan. Hyvä juontaja on luonteva, varma ja sujuva.

(Anttikoski 1986, 48) Lisää spiikkausvinkkejä löydät esimerkiksi internetistä osoitteesta www.kuvauspaiva.fi.

Puhuminen on kuin harpunoittoa. Käden laskeminen kielille värähtelyn lopettamiseksi on yhtä tärkeää kuin kielten näppäileminen sävelten synnyttämiseksi. – Oliver Wendel Holmes

Konsertille lähdinkin miettimään kaarta spiikkien kautta. Konsertin pituudeksi päätin pitää 60 minuuttia. Lähdin pohtimaan mitä haluaisin kertoa, mitkä laulut sopivat yhteen ilman välispiikkejä. Mietin konsertille teemaa ja pohdin myös mahdollisia kuulijoitani. Tiesin että konserttiin tulisi enemmän ikäihmisiä ja lähdin siltä pohjalta suunnittelemaan konserttiani. Samalla pohdin myös musiikillista toteuttamista. Miten yksin saisin kuvattua tunnelman, jonka levyllä olin tarjonnut.

Sinun on laulettava kuin et tarvitsisi rahaa. Sinun on rakastatteva kuin sinua ei olisi koskaan loukattu. Sinun on tanssittava kuin kukaan ei katselisi. Sinun on tehtävä se sydämestäsi, jos haluat sen toimivat. – Susanna Clark

6.3. Mitä levytyksen jälkeen?

Hyvä ensilevy saa kuulijat haluamaan lisää uusia levyjä. (Jaana Pöllänen 2014)

Kun levy on tehty, mitä pitäisi tehdä sen jälkeen? Milloin olisi uuden levyn aika? Lähdetkö myymään levyä, järjestämään keikkoja, yritätkö saada medianäkyvyyttä? Sosiaalisen median (YouTube, Spotify, MySpace, Mikseri) kautta on helppo jakaa levyä kuluttajille. Itse olin levytysurakan jälkeen kuunnellut levyn lauluja niin paljon, että hetkeen en kestänyt lauluja laulaa. Pöllänen kertoo, että levyä kannattaa kuunnella uudestaan puolen vuoden kuluttua äänityksistä, kun on saanut vähän etäisyyttä työhön. Ensimmäinen levy merkitsee ensimmäistä kosketusta äänitteiden tuotantoprosessiin biisinkirjoituksesta studion kautta graafikon kanssa pidettyihin palavereihin ja keikoille itse levyn myymiseen. Liian korkeat ja epärealistiset tavoitteet kannattaa unohtaa ja ottaa oppimisprosessista saatava hyöty irti esim. omaa tulevaa uraa ajatellen.

Heleniuksen (2014) mukaan ensilevy on artistin ja bändin niin sanottu ulostulo. Jatkon kannalta sillä ei vielä ole isoa merkitystä. Tietenkin levyn pitää olla laadukas, jotta kuulijakunta kiinnostuu. Hänen mielestään kolmas levy on se, joka sanelee suunnan. Jos sillekään levyllä ei vielä löydy kuulijoita, voi harkita suunnan muuttamista. Ikosen mukaan hyvin onnistunut ensilevy voi luoda paineita uusien levyjen suhteen, sillä kuulijat odottavat vähintään samaa laatua, tai jopa kehitystä.

Itse olen levytyksen jälkeen tehnyt kaksi vuotta keikkoja eripuolilla suomea ”Isän askelissa”-konserttikokonaisuudella. Levyn tekemiseen meni paljon aikaa ja rahaa ja olisin tuntenut itseni typeräksi, jos en olisi heti levyn julkaisun jälkeen yrittänyt käyttää aikaa markkinointiin ja tehnyt keikkoja, joilla sain levyä myytyä. Kuultavaksihan sen olin tehnyt. CD:ni valittiin keväällä 2015 Radio Dein viikon levyksi, ja näin levyni pääsi myös Radio Dein nettikauppaan. Askel-lehti teki haastattelun, ja keikkoja on kertynyt useita kymmeniä. Kuluttajat ovat jo kyselleet uutta levyä ja ideoita on ilmassa. Saa nähdä, päätyykö uusi idea tällä kertaa toteutukseen.

7 OMAT ROOLINI LEVYLLÄ

Levyllä toimin säveltäjä-sanoittajana, sovittajana, artistina, studiomuusikkona, tuottajana, kustantajana ja markkinoijana. Nyt katsoessani tätä comboa mietin, miten olen voinutkin selvitä tästä kaikesta. Työn jälki ei kaikin puolin ole aina tyydyttänyt minua, mutta kun katson kokonaisuutta, olen lopputuloksesta selvinnyt hyvin. Pohdin vielä itseäni tarkemmin näistä kaikista lähtökohdista.

7.1. Säveltäjä-sanoittaja

Säveltäjä-sanoittajana näen itseni vielä lähtökuopissa. Olen saanut vinkkejä gospel-linjalla opiskellessani. Pekka Simojoki kävi pitämässä lauluntekopajoja, joissa hän jakoi kokemuksiaan laululyriikoiden kirjoittamisesta ja säveltämisestä. Olen levyprosessin aikana kehittynyt säveltäjänä ja sanoittajana. Sen jälkeen olen myös tehnyt uusia lauluja ja huomannut, että levytyksen myötä kiinnitän huomiota erilaisiin asioihin. Esimerkiksi laulun ambitukseen ja sävellajeihin. Huomasin levytyksessä, että kolmen laulun ääniala oli liian laaja omaan laulutekniikkaani nähden. Sovitukset oli jo tehty näihin sävellajeihin eikä niitä enää lähdetty levyttäessä muuttamaan.

Olen myös kiinnittänyt huomiota yhteislaulettavuuteen. Seurakunnissa lauletaan paljon, ja hyvä hengellinen laulu saattaa päätyä yhteislauluksi. Tässä olen halunnut kehittyä lauluntekijänä. Mielestäni yhteislaulun täytyy olla tarttuva, omaksuttava ja allekirjoitettava niin, että laulun laulajat pystyvät olemaan ”sanojeni takana”. Hengellisen laulun on hyvä pohjautua Raamatun sanaan. Usein inspiraationi lähteekin liikkeelle Raamattua lukiessani.

Olen pyrkinyt sävellyksissäni käyttämään teemaa, joka saattaa sekvenssinomaisesti nousta tai laskea. Eli teema toistuu ja varioi. Olen pistänyt merkille, että tällainen sävellys on helppo omaksua ja se jää helposti soimaan mieleen. Pohtiessani itseäni säveltäjänä ja sanoittajana koen itseni melko idearikkaaksi. Persoonana haluan olla esillä ja uskallan jakaa omia ajatuksiani. Kirjoittajana haluan olla selkeä. Säveltäminen on itselleni luontevampaa kuin tekstin kirjoittaminen ja siksi olen myös käynyt luovan kirjoittamisen kursseilla.

7.2. Sovittaja

Olen toiminut harrastelijasovittajana erilaisille kokoonpanoille useamman vuoden. Levyprosessin myötä olen oppinut, että sovittaessa kannattaa kirjoittaa soittimen ominaisuuksille sopivia asioita, sekä ottaa huomioon soittajan vahvuudet. Hyvälle improvisoijalle voi antaa tilaa luoda jotain uutta äänitystilanteessa. Kirjoitettu stemma voi olla hyvä, mutta improvisaatiossa nauhalle voi tallentua jotain ainutlaatuista. Sovittaessa kokonaisuuden kuulokuvan hahmottaminen saattaa olla haastavaa. Näin kävi ”Ylistys”-laulua äänittäessä. Olin sovittanut saksofonille eräänlaisen takapotkuin tulevan vastaäänen, mutta studiossa huomasimme, että saksofonilla soitettu teema ei luonteeltaan sopinut jo nauhoitettujen instrumenttien kanssa. Myös puhallinsoittimien äänialojen tuntemus on lisääntynyt käytännön kokemuksen kautta. Olen esimerkiksi oppinut, että huilua ei kannata kirjoittaa ensimmäisen oktaavin rekisteriin akustisena, jos bändissä on muita instrumentteja, sillä se ei kuulu läpi.

7.3. Artisti

Laulajana olen kehittynyt paljon prosessin aikana ja erityisesti sen jälkeen. Olen oppinut tuntemaan omia instrumenttejani (piano ja laulu) ja niiden vahvuuksia. Nykyään mietin tarkkaan äänelleni sopivat sävellajit ja esiintymistilanteita varten kirjoitan usein itselleni äänenkäyttöön liittyviä muistiinpanoja. Näin varmistan, että saan esiintyä rentona ja ettei yksikään kohta pelota. Valeraitoja tehdessä opin käyttämään GarageBand-ohjelmaa ja äänittänytkin sillä kotona YouTubeen muutamia lauluja. Olen huomannut, että äänittämällä ja kuuntelemalla omaa lauluani olen kehittynyt laulajana eniten. Äänitystilanteita ajatellen olen tämän prosessin myötä oppinut, etten enää äänittäisi kaikkia lauluosuuksia samana päivänä. En myöskään äänittäisi mitään lauluja kello kädessä ja mieltäisin sävellajit kuntoon niin, että tietäisin onnistuvani.

7.4. Studiomuusikko

Studiomusikkona olin mielestäni hyvä. Pianonsoitto on kuulunut vahvuuksiini koko ikäni. Olin harjoitellut paljon metronomin kanssa soittamista ja melkein kaikki piano-

osuudet soitin purkkiin ykkösellä. Tiesin, mitä halusin nauhoittaa, mutta kuuntelin samalla myös musiikkia ja uskalsin äänitystilanteessa improvisoida.

7.5. Tuottaja

Tuottajana tekisin asioita toisin. Muun muassa aikatauluttaisin levyn teon pidemmälle ajanjaksolle. Olisin myös enemmän yhteydessä levyyn osallistuviin tahoihin ja varmistaisin, että kaikki informaatio on mennyt perille. Esimerkiksi studioviikon aikataulu muuttui oman huolimattoman informaation puutteen vuoksi. En myöskään välttämättä tuottaisi omaa levyäni uudelleen, sillä minulla oli lauluihini kova tunneside, enkä pystynyt tarpeeksi kuuntelemaan musiikkia ulkopuolisin korvin. En ole vielä kovin hyvä ja itsevarma virallisia asioita hoitaessa tai vieraisiin ihmisiin yhteyden ottamisessa. Tuottajahan on yhteydessä koko ajan levyyn osallistuviin tahoihin: painoon, äänitysstudioon, studiomuusikkoihin, masterointiin, markkinointiin, graafikkoon. Levyn tuottajan on mielestäni hyvä olla määrätietoinen, suorasanainen, tehokas järjestelijä ja hyvällä tavalla vaativa. Itse en koe näitä ominaisuuksia omakseni.

Positiivisena koen, että hoidin kuitenkin työni ajallaan ja rehellisesti. Atrian mainoslause ”hyvä ruoka- parempi mieli” piti paikkansa. Leivoi studioon joka päivä ja hankin kapseli kahvinkeitin kaakaota ja kahvia varten. Hoidin ruokailut studiossa työskenteleville, vaikka tiesin, ettei se olisi kuulunut tehtäviini. Ruoka tauoilla vedettiin henkeä ja juteltiin mukavia. Nämä olivat tärkeitä hetkiä studiotyöskentelyssä ja panostus piristi päiviä.

7.6. Kustantaja

Kustantajana pärjäsin myös ihan hyvin. Budjetti lipsui hieman suunnitellusta, mutta levyn kustannukseen löytyi kuitenkin tarvittavat rahat ilman ongelmia. Kustannukset olen saanut jo takaisin levymyynnillä ja levyn myötä tulleista keikoista jopa voittoa. Voisiko omakustanteelta halutakaan enempää?

8 POHDINTA

Niin kuin jo tiivistelmässä totesin, levyprosessi on yllättävän pitkä, enkä itse sitä vieläkään oikein osaa käsittää. Kekkonen kehotti haastattelussa tekemään levytyksestä jälki-analyysin, jotta prosessista voisi oppia enemmän. Tätä opinnäytetyötä kirjoittaessani tuntuu ihan siltä, kuin olisin tehnyt koko prosessin uudelleen ja taas saanut uusia näkökulmia tulevaisuuden kannalta.

Jos epäonnistut valmistelussa, valmistelet epäonnistumista. Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty. Muista kuitenkin välttää täydellisyydentavoittelua, se vie työstäsi ilon. Pyri aina hyvään ja parhaaseen mahdolliseen suoritukseen, älä täydelliseen. – Tom Lundberg

Haluaisinkin ottaa esiin vielä yhden näkökulman. Mikä määrittelee, onko ensilevy onnistunut? Kuluttaja? Medianäkyvyys? Keikkojen määrä? Ehkä paras arvioija olet sinä itse. Oletko tyytyväinen työpanokseesi ja tulokseen? Ylititkö itsesi? Kekkonen mukaan äänite on onnistunut, jos se onnistuu täyttämään sille tuotannon alussa asetetut tavoitteet. Omalla kohdallani voin tyytyväisenä todeta, että tavoitteet on saavutettu, joten äänitteeni ”Isän askelissa” on mielestäni onnistunut. Sain toteuttaa pitkäaikaisen haaveeni ja niin kuin blogikirjoituksessani sanon, ”oppimaani ei voi mitata rahassa”. Projektin myötä olen kehittynyt muusikkona enemmän kuin osaan kuvailla. Selvitin monta haastetta ja pistin kaikkeni likoon. Olen levynteon ja keikkojen myötä jopa oppinut vastaamaan vieraisiin numeroihin ja soittamaan tuntemattomille. Jos jonain päivänä lähden tekemään uutta levyä, en sano, että tekisin kaiken toisin. Sanoisin, että teen asioita vanhaan tietoon perustuen uudella twistillä.

Haluan päättää opinnäytetyöni Tom Lundbergin ajatukseen, joka kuvaa hyvin sitä, mitä levyltäni tahdoin ja mitä gospelmusiikin tekijänä ja esittäjän tahdon välittää.

Esiintyminen on muiden ihmisten palvelemista. Palveleminen merkitsee sitä, että aseta juuri sillä hetkellä muiden ihmisten edun oman etusi edelle. Kun pidät jo valmistautumisvaiheessa mielessäsi, että olet palvelemassa kuulijoitasi, kirkastat näkökulmaasi ja viestisi sisältöä. Palvelevalla ihmisellä ei ole mitään jännitettävää tai pelättävää. Unohda itsesi, ole muita varten. – Tom Lundberg

LÄHTEET

Kirjallisuus

Hyppönen, Henkka. 2005. Kuinka Se tehdään esiintyjänä. Helsinki. Talentum Media Oy.

Jonsson, Curt. 1996. Käännös Lundahl, Reijo. 1997. Luova kirjoittaminen (Folkpocket om kreativt skrivande) Pagina: Vantaa Tummavuoren kirjapaino Oy.

Laaksonen, Jukka. 2013. Äänityön kivijalka. Keuruu. Otavan Kirjapaino Oy.

Lehtovaara, Timo. 2014. Sovitusopas: harrastajaryhmien vetäjille omien sovitusten laatimisen avuksi. Helsinki. Sulasol.

Lundber, Tom. 2012. Hyvin sanottu: 101 vinkkiä jokaiselle puhujalle. 3. Uudistettu painos. Lahti. Positiivarit Oy.

Marckwotr, Auvo. Marckwort, Seléne. 2013. Kehitä esiintymis taitoja: opas- ja vinkki-kirja esiintyjille ja kouluttajille. Helsinki. Yrityskirjat.

Ojala, Juha. Väkevä, Lauri. 2013. Säveltäjäksi kasvattaminen: Pedagogisia näkökulmia musiikin luovaan tekijyyteen. Helsinki. Opetushallitus.

Pakko, Tommi. 2014. Runon Vapaus: syventävä opas runouden kirjoittamiseen ja lukemiseen. Helsinki. Avain.

Raamattu: Psalmi 55:23

Suntola, Silja 2000. Luova studiotyö. Helsinki. Idemco.

Verkkolähteet

Bsm-studio. [levy monistamo] luettu 22.01.2016. www.bsm.fi

Gramex. [Muusikkojen ja musiikintuottajien tekijänoikeusjärjestö] luettu 15.1.2016. <http://www.gramex.fi>

Granqvist Klas. Rytmimanaali. 19.09.2013. Studiotyö: valmistautuminen, studion valinta ja studioon saapuminen. Luettu 05.05.2016 <http://www.rytmimanaali.fi/studiotyo-valmistautuminen-studion-valinta-ja-studioon-saapuminen>

Kaira, Lauri. IPFI Finland. 2011. Käytännön opas äänituottajille. Luettu 20.10.2014. <http://www.ifpi.fi/info/julkaisut-ja-lausunnot/kaytannon-opas-aanituottajille>

Kokkonen, Jenni. Studio55.fi. 28.01.2010. Päivitetty 05.09.2012. Ammatilaisen vinkit: Näin kirjoitat hyvän laulun. [Heikki Salon haastattelu] Luettu 22.04.2016. <http://www.studio55.fi/vapaalla/article/ammattilaisen-vinkit-nain-kirjoitat-hyvan-laulun/135992>

Määttänen, Santeri. Dingle. 24.10.2014. Sosiaalinen media artistin promootiovälineenä. Luettu 22.04.2016. <http://dingle.fi/2014/10/24/sosiaalinen-media-artistin-promootiovalineena/>

Nieminen, Henna. 2014. Isän askelissa blogi [Henna Niemisen blogi ”Isän askelissa”-levyn tekovaiheista] Luettu 03.06.2016. <http://isanaskelissa.blogspot.fi/2014/05/tyopoydalla.html>

Nordisk Copyright Bureu. [tallennusluvut] luettu 15.01.2016. www.ncb.dk/fi

Parkkinen, Jukka. 13.04.2015 Mitallisen runon kirjoittamisesta. Luettu 15.3.2016. http://www.parkkinen.org/runo_opas.html

RytmiManuaali. 2016 Markkinointi ja kilpailutilanne ”Lähes kaikki toiminta on markkinointia” [musiikin markkinointi] 07.04.2016 <http://www.rytmimanuaali.fi/matsi/markkinointi-ja-kilpailutilanne-2/>

Räsänen, Mikko. Voice.fi. 24.09.2013. Sannia ei pakoteta muottiin [Kommentti levy-yhtiön työntekijältä Sannin promokitistä] luettu 15.04.2016. <http://www.voice.fi/musiikki/sannia-ei-pakoteta-muottiin-60346>

Sirppiniemi, Ano 16.10.2014. Musiikin streamingpalveluilla kahdeksan miljoonaa käyttäjää pohjoismaissa – suomessa vielä kasvun varaa. [Teosto ry:n tutkimus] luettu 04.03.2016 <http://www.teosto.fi/teostory/musiikin-streamingpalveluilla-kahdeksan-miljoonaa-kayttajaa-pohjoismaissa--suomessa-vielä>

Teosto ry. 2016. [Teoston tiedot] luettu 15.01.2016. www.teosto.fi

Tuija Pyhäranta. Valomerkki. 02.11.2015. Pekka Simojoki kaipaa potkua kirkonmenoihin. [Pekka Simojoen haastattelu] luettu 10.2.2016 <http://www.valomerkki.fi/aiheet/usko/pekka-simojoki-kaipaa-uutta-potkua-kirkonmenoihin#sthash.RQK7bFcW.dpuf>

Unkuri, Juhana. Teosto ry. 29.09.2014. ”Hyvässä sanoituksessa kiteytyy pieneen tilaan jotakin suurta”. [Haastattelu Eija Hinkkala, Manna ja Eepi Ursin] Luettu 20.2.2016. <http://www.teosto.fi/teostory/hyvassa-sanoituksessa-kiteytyy-pieneen-tilaan-jotakin-suurta>

Haastattelut

Helenius, Harri bass’n Helen-gospelbändin keulahahmo. Aikamedia Oy:n musiikki päällikkö. Haastattelu 25.9.2014 Sähköpostiviesti. henna.nieminen@cult.tamk.fi Luettu 25.9.2014. Tulostettu 22.4.2016.

Ida Elina. Kanteletaiteilija. Haastattelu levynteosta 11.05.2016. Sähköpostiviesti. henna.nieminen@cult.tamk.fi Luettu 11.05.2016.

Ikonen, Tuomas. Kruuvi-gospelbändin laulaja-lauluntekijä, kitaristi. Haastattelu 17.2.2016. Sähköpostiviesti. henna.nieminen@cult.tamk.fi Luettu 17.2.2016. Tulostettu 22.4.2016.

Kekkonen, Tatu. Kls.-gospelbändin basisti. Haastattelu 19.9.2014. Sähköpostiviesti. henna.nieminen@cult.tamk.fi Luettu 19.9.2014. Tulostettu 22.4.2016.

Kortelainen, Lasse. Muusikko. Toinen Isän askelissa levyn sovittajista/musiikillisista tuottajista. Haastattelu. 03.05.2016. Sähköpostiviesti. henna.nieminen@cult.tamk.fi Luettu 03.05.2016.

Pyysalo, Minna. Gospelmuusikko. Haastattelu 29.4.2016 Sähköpostiviesti. henna.nieminen@cult.tamk.fi Luettu 6.5.2016 Tulostettu 6.5.2016.

Pöllänen, Jaana evankelista/laulaja. Haastattelu 29.10.2014. Sähköpostiviesti. henna.nieminen@cult.tamk.fi Luettu 29.10.2014 Tulostettu 22.4.2016.

Sami S. Asp. Muusikko, äänittäjä. Haastattelu äänittäjän tärkeimmistä ominaisuuksista. 12.2.2016. Sähköpostiviesti. henna.nieminen@cult.tamk.fi Luettu 12.2.2016

Simojoki, Pekka. Gospelmuusikko. Laulaja-lauluntekijä. Haastattelu gospelmusiikin tekemisestä. 2009. Sähköpostiviesti. hentukka_93@luukku.com Luettu. 16.3.2016.

Muistiinpanot

Karkun evankelinen opisto. Gospel-linja. Laulun tekokurssi. Pekka Simojoki. 2011.

Karkun evankelinen opisto. Gospel-linja. Studiotyöskentely. Jiffel-äänitysstudion työntekijä. 2011

LITTEET

**LAULU, TAUSTALAU
KOSKETINSOITIN**

Henna Nieminen

TAUSTALAU, RUMMUT

KITARAT

Lasse Kortelainen

BASSO

Toni Kämpä

SAKSOFONI

Antti Hulkko

KLARINETTI

Mia Martin

SELLO

Pauliina Haustein

TUOTTAJA

Henna Nieminen

MUSIIKILLISET TUOTTAJAT

Henna Nieminen

Lasse Kortelainen

SOVITUKSET

Henna Nieminen

Lasse Kortelainen

ÄÄNITYS

MIKSAUS

EDITOINTI

Sami S. Asp

MASTEROINTI

Samu Oittinen

Fantom studio

KUVAT

Matti Rusama

TAITTO

Riina Nieminen

Pekka Lammi

ÄÄNITYS

MG-studio, Tampere

MONISTUS

Bsm-studio

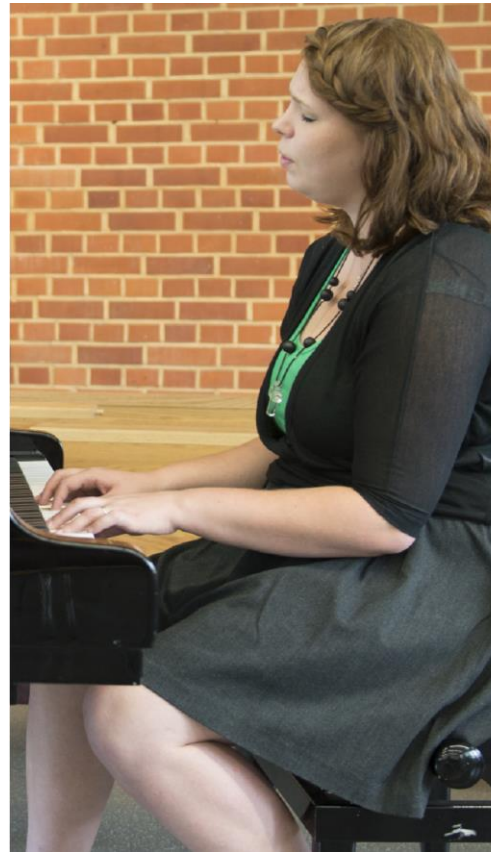
JHSH-tuotanto Oy

1. JUMALAN PERHE <small>HSN01</small>	2.57
2. VAIN SINÄ <small>HSN02</small>	4.01
3. MURRA MUURIT <small>HSN03</small>	3.38
4. YLISTYS <small>HSN04</small>	3.10
5. KIVINEN TIE <small>HSN05</small>	3.34
6. LUPAUS <small>HSN06</small>	4.40
7. SESAHDA VÄHÄN <small>HSN07</small>	4.09
8. YKSI <small>HSN08</small>	5.42
9. MUISTO <small>HSN09</small>	4.03
10. ANNAN ILTALAULU <small>HSN10</small>	2.31

HSN01
Tmi Henna Nieminen, 2014
Kaikki oikeudet pidätetään.

HENNA NIEMINEN | Isän Askelissa

HSN01
Tmi Henna Nieminen, 2014
Kaikki oikeudet pidätetään.